

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ครั้งที่ ๒๐/๒๕๒๐ (สมัยสามัญ)

วันพฤหัสบดี ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๙.๑๒ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่การประชุมทั้งหมดที่รอไว้เมื่อเปิดประชุม ๒๘ คน

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ชัยวัฒน์ธำโรนประยูร

รองประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : สมชาย สอนิรันดร์

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานผลการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทั่งถาม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว คือ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการ

วิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เป็นที่พิจารณาในวาระที่ ๒

ความมา

ที่ ๐๔๒๗/๒๕๒๐

สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

๒๘ กันยายน ๒๕๒๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ....

กรวยเวียน ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงาน
ของคณะกรรมการวิสามัญ ๑ ชุด

ตามที่ประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้ลงมติรับหลักการ
แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี
เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา
การคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายกำแหง สติรกุล
๒. หม่อมราชวงศ์จักรทอง ทองใหญ่
๓. นายชูป กาญจนประกร
๔. พลโท ทวนทอง สุวรรณทัต
๕. คุณหญิงบุญศิริ ขวลิทธารัง
๖. นายประเสริฐ วน นคร
๗. นายปรีดี หิรัญพฤกษ์
๘. นางวิมลศิริ ชำนาญเวช
๙. นายวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ
๑๐. นายสุกิจ จุลละนันท์

LIRT

๑๑. นายอำนาจ อินทุทิต
บัดนี้ คณะกรรมการไต่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว
เสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
วิมลศิริ ชำนาญเวช
(นางวิมลศิริ ชำนาญเวช)
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๐ (สมัยสามัญ) วันศุกร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ ไท่ลงมติรับหลักการแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณากำหนดการแปรญัตติ ภายใน ๓ วัน นั้น บัดนี้ ไท่ดำเนินการแล้วปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการไต่เลือก นางวิมลศิริ ชำนาญเวช เป็นประธานคณะกรรมการ และเลือกนายกำแหง สติรกุล เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ นายวิจิตร ศรีसान รองปลัดทรวง ทบวงมหาวิทยาลัย

๓. สมาชิกผู้เสนอคำแปรญัตติมีจำนวน ๔ คน คือ

(๑) พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์

(๒) นายสุกิจ ศรีสาคร

(๓) พลอากาศตรี จรรยา สุคนทรพิสัย

(๔) นายชนะ รุ่งแสง

๔. ผลของการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๑ บททั่วไป</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๗</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๘</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๙</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๒</u>	มีการแก้ไข
<u>หมวด ๒ การดำเนินงาน</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๓</u>	มีการแก้ไข

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์ นายสุกิจ ศรีสาคร
 และพลอากาศตรี จรรยา สุนทรทรัพย์ ขอแปรญัตติไว้
 คณะกรรมาธิการไต่แก้ไขและชี้แจงแล้ว ผู้แปรญัตติพอใจ
นายชนะ รุ่งแสง ขอแปรญัตติแกมาตรา ๑๓ (๒)

เป็นดังนี้

"(๒) กรรมการสภามหาวิทยาลัย

(ก) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคล
 ภายนอกจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนและไม่เกินสิบห้า
 คน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวนกรรมการตาม (ข)
 และ (ค) รวมกัน

(ข) อธิการบดี

(ค) กรรมการสภามหาวิทยาลัยเลือกสรรภายในซึ่งจะ

LIRT

ได้เลือกสรรตามบทบัญญัติมาตรา ๑๕ จากผู้
 ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ
 การวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการ
 ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น มีจำนวน
ไม่น้อยกว่าเจ็ดคนและไม่เกินสิบสี่คน"

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย ขอแปรญัตติขอสงวน

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕

คณะกรรมการฯ ตัดออก

มาตรา ๑๖

มีการแก้ไข

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรพงษ์ และ

นายสุกิจ ศรีสาคร

ขอแปรญัตติไว้

คณะกรรมการฯ ใดแก้ไขและชี้แจงแล้ว

ขอแปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

มีการแก้ไข

นายชนะ รุ่งแสง

ขอแปรญัตติไว้

คณะกรรมการฯ ใดแก้ไขและชี้แจงแล้ว

ขอแปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

มีการแก้ไข

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรพงษ์ และ

นายสุกิจ ศรีสาคร

ขอแปรญัตติไว้

คณะกรรมการฯ ใดแก้ไขและชี้แจงแล้ว

ขอแปรญัตติพอใจ

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓

มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๒๔</u>	มีการแก้ไข
พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรพงษ์ ศรีสาคร และพลอากาศตรี จรรยา สุนทรพิสัย คณะกรรมการไต่แก้ไขและชี้แจงแล้ว	นายสุกิจ ขอแปรญัตติไว้ ผู้แปรญัตติพอใจ
<u>มาตรา ๒๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๖</u>	มีการแก้ไข
พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรพงษ์ และนายสุกิจ ศรีสาคร คณะกรรมการไต่แก้ไขและชี้แจงแล้ว	ขอแปรญัตติไว้ ผู้แปรญัตติพอใจ
<u>มาตรา ๒๗</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๙</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๑</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๒</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๓</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๔</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๗</u>	มีการแก้ไข
<u>หมวด ๓ ตำแหน่งวิชาการ</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๐</u>	ไม่มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๔๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๒</u>	มีการแก้ไข
<u>หมวด ๔ ประเด็นและเครื่องหมายวิทยฐานะ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๔</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๖</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๕ บทกำหนดโทษ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๐</u>	มีการแก้ไข
<u>บทเฉพาะกาล</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๑</u>	มีการแก้ไข
พลอากาศตรี จรรยา สุนทรทรัพย์ คณะกรรมการข้าราชการได้แก้ไขและชี้แจงแล้ว	ขอแปรญัตติไว้ ผู้แปรญัตติพอใจ
<u>มาตรา ๕๒</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๓</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๖</u>	มีการแก้ไข

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรพงษ์
และนายสุกิจ ศรีสาคร
คณะกรรมการข้าราชการได้แก้ไขและชี้แจงแล้ว

ขอแปรญัตติไว้
ผู้แปรญัตติพอใจ

๕. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมา
พร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

กำหนดง สติรกุล
(นายกำหนดง สติรกุล)
เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

มาตรา ๕ ให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามพระราชบัญญัตินี้ และคงมีสภาพเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัย

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

"มหาวิทยาลัย" หมายความว่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 "สภามหาวิทยาลัย" หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยขอนแก่น
 "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มาตรา ๘ มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) บัณฑิตวิทยาลัย
- (๓) คณะ
- (๔) วิทยาลัย

และอาจให้มีสถาบันเพื่อการวิจัย ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่อ

LIRT

อย่างอื่นเพื่อส่งเสริมวิชาการ เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกก็ได้

สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งส่วนราชการย่อยเป็นกองและแผนก
คณะ และวิทยาลัย อาจแบ่งส่วนราชการย่อยเป็นภาควิชาและ

สำนักงานเลขานุการ

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน และศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่าง
อื่น อาจมีสำนักงานเลขานุการ เป็นส่วนราชการได้

กอง และสำนักงานเลขานุการ อาจแบ่งส่วนราชการย่อยเป็น
แผนก

สำหรับส่วนงานธุรการของสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย
คณะ วิทยาลัย สถาบัน และศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น อาจแบ่ง
ย่อยเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๕ การจัดตั้ง รวม และที่ทุยุบเลิกบัณฑิตวิทยาลัย
คณะ วิทยาลัย สถาบัน และศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้ตราเป็น
พระราชกฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา กอง สำนักงานเลขานุการ
และแผนกหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหา
วิทยาลัยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๘ มหาวิทยาลัย
จะรับสถาบันการศึกษาชั้นสูง หรือสถาบันวิจัยอื่น เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้
และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นโทแก่ผู้สำเร็จ
การศึกษาจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัยนั้นได้

การรับเข้าสมทบ หรือการยกเลิกการสมทบ ซึ่งสถาบันการ
ศึกษาชั้นสูง หรือสถาบันวิจัย ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การควบคุมสถาบันการศึกษาชั้นสูง หรือสถาบันวิจัยที่เข้าสมทบ

LIRT

ในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา ๑๑ นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน
มหาวิทยาลัยอาจมีรายได้ดังนี้

(๑) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหา
วิทยาลัย

(๒) ทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย

รายได้ของมหาวิทยาลัย ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่ง กระทรวง
การคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๒ บรรดารายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จะ
ต้องจัดการเพื่อประโยชน์ที่มุ่งตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

หมวด ๒

การดำเนินงาน

มาตรา ๑๓ ให้มีสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย

(๑) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะไต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

แต่งตั้ง

(๒) กรรมการสภามหาวิทยาลัย

(ก) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะไต่ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอก
จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนและไม่เกินสิบห้าคน

(ข) กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง ได้แก่
อธิการบดี ผู้ประสานกรรมการส่งเสริมกิจการมหา
วิทยาลัย และรองอธิการบดีคนหนึ่ง ซึ่งสภามหา
วิทยาลัยแต่งตั้งเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัยโดย
คำแนะนำของอธิการบดี

LIRT

ในกรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัย
ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบวาระ ให้คงปฏิบัติหน้าที่ของตนไปก่อน จน
กว่าจะได้อำนาจพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภามหาวิทยาลัย หรือ
กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งโดย
วิธีอื่นหรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับพ้นจากตำแหน่งโดยวิธี
ดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง

ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง

มาตรา ๑๖ ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง
ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง
ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง
มาตรา ๑๖ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้ (๑) ศึกษาค้นคว้า
เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมของชาติและประชาชนในชาติและต่างประเทศ
ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง
ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง
ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีอื่นผู้พ้นตำแหน่งโดยวิธีอื่นใดซึ่งมีผลเท่ากับ
พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีดังกล่าวให้พ้นจากตำแหน่งผู้พ้นตำแหน่ง

(๑) วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การ
ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนนโยบายเกี่ยวกับการสอน การ
วิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งนี้
โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในส่วนรวมและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งการควบคุมดูแลมหาวิทยาลัย ให้ดำเนินการ
เพื่อบรรลุดีความถูกต้องประสัคและนโยบายที่วางไว้

(๑ ทวิ) ควบคุมดูแลให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยดำเนิน

ไปตามกฎหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบและข้อบังคับของทบวงมหาวิทยาลัยและของมหาวิทยาลัย

- (๒) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณของมหาวิทยาลัย
- (๓) พิจารณาจัดวางหลักสูตรการศึกษาในสอดคล้องกับมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด
- (๔) อนุมัติให้ปริญญา ปริญญาโท ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญาและประกาศนียบัตร
- (๕) พิจารณาเรื่องการจัดตั้ง ศูนย์ รวม และ อุป เลิกบัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย สถาบัน ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการ ภายใน ของส่วนราชการกิ่งกษา
- (๖) อนุมัติการรับเข้าสมทบหรือยกเลิกการสมทบ ซึ่งสถาบันการศึกษาชั้นสูงและสถาบันวิจัย
- (๗) พิจารณา เสนอชื่อผู้สมควรได้รับตำแหน่ง เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และพิจารณาถอดถอนอธิการบดี ตามที่กำหนดใน และแต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี
- (๘) แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และหัวหน้าภาควิชา รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งกิ่งกษา ตาม
- (๙) พิจารณา แต่งตั้ง เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และพิจารณาถอดถอนศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ ตามที่กำหนดใน และถอดถอน ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (๑๐) วางระเบียบเกี่ยวกับการเลือกสรรบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็น

เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดี และรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ พลเรือนบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๐ อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑

สำหรับรองอธิการบดี ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑

อธิการบดีและรองอธิการบดีมีวาระการดำรงตำแหน่ง สามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่ หรือสภามหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน ไม่ได้

มาตรา ๒๑ อธิการบดีและรองอธิการบดี จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอน ผู้หรือมีประสบการณ์การนคาบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะหรือ

(๒) ได้ปริญญาชั้นหนึ่งชั้นใดหรือเทียบเท่าซึ่งต่ำกว่าปริญญาตาม (๑) จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัย รับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอน ผู้หรือมีประสบการณ์การนคาบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัย รับรองวิทยฐานะ หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาแล้ว รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า สามปี

มาตรา ๒๒ อธิการบดีมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

LIRT

(๑) บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย
นโยบาย วัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
ราชการ และของมหาวิทยาลัย

(๒) รับผิดชอบและให้ความเห็นแก่คณะที่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย
ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และ
ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าผู้รับผิดชอบในสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถานวิจัยอื่น
ที่เข้าสมทบกับมหาวิทยาลัย

(๓) ควบคุมบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สิน
อื่นของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของมหา
วิทยาลัย

(๓ ทวิ) รักษาระเบียบวินัย และส่งเสริมกิจการนักศึกษา

(๓ ทริ) วินิจฉัยสั่งการเพื่อป้องกันหรือยุติการดำเนินกิจการภายใน
ในมหาวิทยาลัยที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหรือความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมอันดี หรือที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ

(๔) เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป

(๕) พิจารณารายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการด้านต่าง ๆ ของ
มหาวิทยาลัย/สภามหาวิทยาลัย

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบและข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย
หรือตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือมีแต่ไม่
อาจปฏิบัติราชการได้ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรอง
อธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าอธิการบดีไม่มีใ้ค้มอบหมาย ให้รองอธิการบดีที่มีอาวุโสสูงที่สุด
เป็นผู้รักษาราชการแทน

LIRT

ในกรณีที่ไม่มีผู้ที่จะทำหน้าที่ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีตามความในวรรคหนึ่งหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้สถานมหาวิทาลัยกำหนดผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีในตำแหน่งที่ตนใดคนหนึ่งเป็นผู้แทนตามมาตรา ๒๑ เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการที่ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีประจำมหาวิทยาลัยคณะหนึ่งประกอบด้วยอธิการบดีเป็นประธาน รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน และผู้อำนวยการศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นกรรมการ

ให้หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี เป็นเลขานุการคณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการที่ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีประจำมหาวิทยาลัย มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) พิจารณาถ่วงดุลเรื่องที่ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีเสนอต่อที่ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีตามมาตรา ๓๑ และเรื่องที่อธิการบดีมอบหมาย

(๒) ให้คำแนะนำปรึกษาต่ออธิการบดี ในเรื่องที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของอธิการบดี

(๒ ทวิ) วางระเบียบมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับวินัย การปกครองและกิจการนักศึกษา

(๓) ประสานงานการบริหารกิจการของมหาวิทยาลัย และเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานและการปรับปรุงงานของมหาวิทยาลัย ให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในค่านวิชาการและค่านธุรการ

(๔) พิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

LIRT

(๕) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ภายในอำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัย

ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

การประชุมครั้งที่ ๖ ของคณะกรรมการที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย ประจำมหาวิทยาลัยไทย เป็นไปตามที่ผู้แทนที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๕ ให้มีหัวหน้าสำนักงานอธิการบดีคนหนึ่ง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานอธิการบดีและรับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานอธิการบดี รองลงมาจากอธิการบดีและรองอธิการบดี

ให้หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี มีอำนาจให้ขอรับทรัพย์สินที่สภามหาวิทยาลัยฝากไว้ที่สำนักงานอธิการบดีและทรัพย์สินอื่น

มาตรา ๒๖ ในบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในบัณฑิตวิทยาลัย และรับผิดชอบงานของบัณฑิตวิทยาลัย และจะให้มีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีจะมอบหมาย

คณบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของอธิการบดีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการเลือกสรร ตัวบุคคลของมหาวิทยาลัย จากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๗

รองคณบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งที่ผู้สมัครโดยคำแนะนำของคณบดีจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๗

คณบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และสภามหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๒๗ คณบดีและรองคณบดีจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ใ้ปริญญาดุษฎีหรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ และได้ทำการสอนผู้หรือมีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัยหรือ

ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะหรือ

(๒) ใ้ปริญญาด้านหนึ่งชั้นใดหรือเทียบเท่าซึ่งต่ำกว่าปริญญาตาม

(๑) จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง วิทยฐานะ และใ้ทำการสอนผู้ส่หรือมีประสบการณ์ด้านบริหารมาแล้วไม่น้อย กว่าห้าปีในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง วิทยฐานะ

มาตรา ๒๕ การจัดใ้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและ การจัดระบบบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหา วิทยาลัย

มาตรา ๒๕ ในคณะหนึ่ง ใ้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการใ้ผู้ส่และรับผิดชอบงานของคณะ และจะใ้มีรองคณบดี คนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบ ตามที่คณบดีจะมอบหมาย

การแต่งตั้ง ผู้ส่ที่ส่ วาระการดำรงตำแหน่งและคุณสมบัติของ คณบดีและรองคณบดีใ้ผู้ส่ตามวรรคหนึ่ง ใ้ห้ามข้ปฏิบัติ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๗ มาใช้บังคับใ้โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ในคณะหนึ่ง ใ้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วยคณบดี รองคณบดีและหัวหน้าภาควิชา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากคณาจารย์ประจำในคณะ มีจำนวน ไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการโดยตำแหน่ง ถ้าใ้มีการแบ่งภาควิชาหรือ มีแต่ไม่ถึงสี่ภาควิชา ใ้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณาจารย์ประจำในคณะ เป็น กรรมการเพิ่มเติมใ้ใ้จำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ใ้คณบดีเป็นประธานคณะกรรมการประจำคณะ และใ้คณบดี เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจะเป็นคณาจารย์ประจำ ใน

LIRT

ภาควิชาเดียวกันเกินกว่าหนึ่งคนไม่ได้ กรรมการดังกล่าวมีวาระ การดำรงตำแหน่งสามปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้

การประชุมพิเศษของคณะกรรมการประจำคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการประจำคณะ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับคณะเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๒) พิจารณาวางระเบียบข้อบังคับทางการศึกษา ของคณะเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๓) วางแผนงานของคณะเกี่ยวกับโครงการวิจัย โครงการทางวิชาการและการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่รับงานที่อยู่ในพื้นที่ของคณะ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสภามหาวิทยาลัย

(๔) พิจารณาเสนอเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งทางวิชาการของ คณาจารย์ในคณะต่อสภามหาวิทยาลัย

(๕) จัดการสอบไล่ของคณะ

(๖) ทำงบประมาณของคณะเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๗) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณะ

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะมอบหมาย

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาในคณะ ให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้อำนวยการบังคับบัญชาข้าราชการในภาควิชา และรับผิดชอบงานของภาควิชา และจะให้มีรองหัวหน้าภาควิชาคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่หัวหน้าภาควิชาจะมอบหมาย

หัวหน้าภาควิชา นั้น สภามหาวิทยาลัยจะแต่งตั้ง ที่รับแต่งตั้ง

LIRT

มาตรา ๓๕ การจัดให้มีคณะกรรมการประจำวิทยาลัยและการ
จัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
การแบ่งภาควิชาในวิทยาลัย ให้นำมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มหาวิทยาลัยมีสถาบันเพื่อการวิจัย หรือมี
ศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นเพื่อส่งเสริมวิชาการ ตามวรรคสองของ
มาตรา ๔ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวิทยาลัยตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และ
มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี
ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหน่วยงานที่
เรียกชื่ออย่างอื่น และหัวหน้าภาควิชาจะต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และจะ
ดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการแทนในตำแหน่งดังกล่าวมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง
ในขณะเดียวกันมิได้ เว้นแต่การรักษาราชการในตำแหน่งที่สละตำแหน่งเป็นการ
ชั่วคราวไม่เกินหกเดือน

หมวด ๓
ตำแหน่งทางวิชาการ

มาตรา ๓๘ คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย มีตำแหน่งทางวิชา
การดังนี้

- (๑) ศาสตราจารย์
- (๒) รองศาสตราจารย์
- (๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (๔) อาจารย์

การเข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการข้างต้น ให้เป็นไปตาม

หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
ในมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๘ อาจารย์ต้องได้รับปริญญาชั้นหนึ่งชั้นโทหรือเทียบเท่า
จากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ

มาตรา ๔๐ ศาสตราจารย์นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ความสามารถ และความชำนาญเป็น
พิเศษและพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้
เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในวิชาที่ศาสตราจารย์นั้นมีความเชี่ยวชาญก็ได้

มาตรา ๔๑ อาจารย์พิเศษนั้น อธิการบดีจะได้แต่งตั้งขึ้นประจำ
ปีการศึกษาแต่ละปีตามคำแนะนำของคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการ
การสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นแล้วแต่กรณีจาก
ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมซึ่งมิได้เป็นคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๒ ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ แต่งตั้งให้ขึ้นที่พิเศษ โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย จากผู้
ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญ

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ศาสตราจารย์พิเศษ
ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

หมวด ๔

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา ๔๓ ปริญญามีสามชั้น คือ

เอก เรียกว่า คุรุบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ก.

โท เรียกว่า มหาบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ม.

ตรี เรียกว่า บัณฑิต ใช้อักษรย่อ บ.

LIRT

มาตรา ๔๔ มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีกร
ที่ต่างสอนในมหาวิทยาลัย

การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใด และจะใช้อักษรย่อ
 สำหรับสาขานั้นอย่างไร ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๕ สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อมติบังคับให้ผู้สำเร็จการ
 ศึกษารับปริญญาตรีได้รับปริญญาตรี เกียรตินิยมอันคับหนึ่งหรือปริญญาตรี เกียรตินิยม
 อันคับสองก็ได้

มาตรา ๔๖ สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อมติบังคับกำหนดให้ มี
 ประกาศนียบัตรชั้นสูงอนุปริญญาและประกาศนียบัตรสำหรับสาขาวิชาใดได้ดังนี้

(๑) ประกาศนียบัตรชั้นสูง ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาใน
 สาขาวิชาหนึ่งสาขาวิชาใดภายหลังที่ใดรับปริญญาแล้ว

(๒) อนุปริญญา ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรใน
 สาขาวิชาหนึ่งสาขาวิชาใด ก่อนถึงขั้นที่ผู้ใดได้รับปริญญาตรี

(๓) ประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะวิชา

มาตรา ๔๗ มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ แก่
 บุคคลซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่า ทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ

ชั้น สาขาของปริญญา และวิธีการให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ ให้เป็น
 ไปตามข้อมติของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๘ มหาวิทยาลัยจะจัดใหม่ครุวิทยฐานะ และเพิ่ม
 วิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตร
 ชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตรก็ได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบ ของครุ
 วิทยฐานะ และเพิ่มวิทยฐานะ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครุวิทยฐานะและเพิ่มวิทยฐานะ จะใช้ในโอกาสใด โดยมี

LIRT

มาตรา ๕๕ ให้บรรดากฎระเบียบและข้อบังคับที่ออกโดยสภามหา
วิทยาลัยศิลปากรและสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งใช้อยู่ใน
 วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่มีผลใช้บังคับต่อไป จน
 ต่อกฎระเบียบที่ออกโดยสภามหาวิทยาลัยในวาระอื่น ๆ สิ้นใหม่ ในระหว่าง
 ที่ยังมีใ้ตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกประกาศนวมหาวิทยาลัย ข้อบังคับ
และระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำพระราชกฤษฎีกา
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ข้อบังคับและระเบียบที่ใช้อยู่เดิมมาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๕๖ หากสภามหาวิทยาลัยเห็นเป็นการจำเป็น ภายใน
 ระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้นำที่ว่าการของมหา
วิทยาลัยศิลปากรหรือที่ว่าการของมหาวิทยาลัยใดไปตั้งที่แห่งอื่นที่สมควรตั้งที่แห่ง
หนึ่งได้โดยมีคำสั่งให้รับตำแหน่งจากตตตามทวิเทศน์ ทั้งนี้เมื่อได้ทวิเทศน์
ขอเสนอที่รับตั้งที่ตตตามทวิเทศน์ที่ขอตั้งและได้รับอนุมัติ จากตตตามทวิเทศน์
หรือจากตตตามทวิเทศน์ในมหาวิทยาลัยตตตามทวิเทศน์ ระเบียบที่ว่าการ
ตตตามทวิเทศน์ในมหาวิทยาลัยแล้ว แต่ในกรณีนี้ให้ อาจพิจารณาทำเนียบการเพื่อ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอธิการบดีโดยมิต้องนำทบญญัติมาตรา ๒๑
มาใช้บังคับก็ได้

.....
 .....

ขอเชิญคณะกรรมการวิสามัญเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ขอเชิญคณะกรรมการ
แถลงครับ

นายชูป กาญจนประกร (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพ ในชั้นนี้คณะกรรมการยังไม่มีอะไรจะแถลง ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เชิญเลขาธิการรัฐสภา
ดำเนินการต่อไปครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : ร่าง
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. .... ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่
มีการแก้ไข คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓
มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๑ บททั่วไป
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๗ มีการแก้ไข มาตรา ๘ มีการแก้ไข มาตรา ๙
มีการแก้ไข มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๒
มีการแก้ไข หมวด ๒ การดำเนินงาน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๓ มีการ
แก้ไข คุณชนะ รุ่งแสง แปรญัตติและขอสงวน

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ขอเชิญคุณชนะครับ
นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้เคย
อภิปรายไว้แล้วในตอนที่ยังร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น เข้าสู่สภา
แห่งนี้ในลักษณะที่ค่อนข้างจะฉีกปกติ และสภาแห่งนี้ก็ได้รับหลักการไปแล้วใน
วาระแรก โดยมีการอภิปรายกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และในการแปรญัตติ
ก็ได้แปรญัตติภายในกำหนดเวลา ๓ วัน ลักษณะของการแปรญัตติ โดยระยะ
เวลานั้นก็ค่อนข้างจะฉีกปกติ กระผมจึงกราบเรียนต่อท่านประธานว่า ก็เป็น
เรื่องที่ยอมรับกันแล้วแม้แต่การที่จะหาสมาชิกรับรอง ๓ วันนั้นก็ในวันเสาร์

LIRT

วันอาทิตย์ เสีย ๒ วัน แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องยอมรับกันในสิ่งที่สภาได้ตกลงไปแล้ว การแปรรูปของกระแสมตามมาตรา ๑๓ นี้ เป็นการแปรรูปในรูปของประกอบของสภามหาวิทยาลัย จะเห็นว่าตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้นองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยจะประกอบด้วย ๑ ส่วนด้วยกัน คือ กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งจะไต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คนและไม่เกิน ๑๕ คน องค์ประกอบที่ ๒ ก็คือ กรรมการสภามหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิการบดี ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการของมหาวิทยาลัย และรองอธิการบดีคนละครึ่ง เป็นองค์ประกอบเดิม ตามร่างรัฐบาล และองค์ประกอบที่ ๓ ก็คือกรรมการสภามหาวิทยาลัย ซึ่งเลือกสรรภายในซึ่งจะไต่รับเลือกสรรตามบทบัญญัติมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้จากบุคลากรในมหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีจำนวนตามที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ คน และไม่เกิน ๘ คน ตามการแปรรูปของกระแสนั้นก็ขอแปรรูปในลักษณะที่องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยนั้นก็เห็นด้วยกับรัฐบาลในการที่จะมีองค์ประกอบอย่างร่างเดิมของรัฐบาลแต่อัตราส่วนระหว่างองค์ประกอบซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทางผู้บริหาร คือทางรัฐบาลหรือผู้รับผิดชอบในทบวงมหาวิทยาลัยจะไต่เสนอหยิบยกขึ้นมาว่า ใครคือผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเป็นองค์ประกอบตามข้อ ก. แล้วก็เพื่อที่จะให้อัตราส่วนที่สัมพันธ์กันเป็นบุคคลภายนอกที่ทางผู้บริหารคือคณะรัฐมนตรี เสนอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประกอบเป็นองค์สภามหาวิทยาลัย และคณะบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งในมหาวิทยาลัยนั้นจะดำรงตำแหน่งคณบดี รองอธิการบดี หรือหัวหน้างานสถาบันในสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นก็ เป็นเรื่องที่น่าจะมีอัตราส่วนที่พอเพียงกัน เพื่อการผสมผสานแนวความคิดของผู้บริหารและบุคคลภายนอกซึ่งทางฝ่าย

บริหารคือรัฐบาลจะได้กำหนดคัดเลือก และที่เสนอโปรดเกล้า ฯ งบประมาณที่ว่า
 ในอัตราส่วนที่เหมาะสมประมาณครึ่งหนึ่งต่อครึ่งหนึ่งนั้นจะ เป็นการผนึกแนวความคิด
 ผนึกกำลังและก็นึกความตั้งใจทั้งหลายในอันที่จะส่งเสริมให้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ได้ดำเนินการไปได้ด้วยดีครบ เป็นการ เพิ่มศักดิ์ขององค์ประกอบของสภา
 มหาวิทยาลัยให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม พอมาถึงในปัจจุบันนี้ซึ่งแนวความคิดของ
 รัฐบาลหรือโดยทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้เสนออัตราส่วนอย่างนั้นก็เป็นอัตราส่วนซึ่งไม่
 ค่อยจะเป็นผลคืออยู่ในความรู้สึกของกรม ชำร่วยยิ่งไปกว่านี้เมื่อปัจจุบันนี้
 คณะกรรมการได้ตั้งองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นออกไปเสีย ผู้ที่
 จะเป็นองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น ก็จะเหลือเพียงกรรมการ
 สภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งจาก
 บุคคลภายนอกจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน และไม่เกิน ๑๕ คนเป็นองค์ประกอบที่ ๑
 องค์ประกอบที่ ๒ ก็คือกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่ได้ดำรงตำแหน่ง ได้แก่อธิการบดี
 ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยและรองอธิการบดีคนหนึ่ง ซึ่ง
 สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งขึ้น เป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของ
 อธิการบดี ส่วนองค์ประกอบที่ ๓ คือสภามหาวิทยาลัยเลือกสรรภายในซึ่งจะได้
 เลือกสรรตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๕ ของพระราชบัญญัตินี้จากผู้ดำรงตำแหน่ง
 รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์
 หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่รัฐมนตรีจะกำหนดนั้น หมายความว่าองค์
 ประกอบไม่มีเหลืออยู่อีกแล้วความร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งคณะกรรมการ ได้แก้ไข
 กรมเองมีความรู้สึกไม่ค่อยสบายใจและวิตกกังวล เป็นห่วงในแนวความคิดของทั้ง
 ผู้บริหารและแนวความคิดของคณะกรรมการซึ่งมองออกไปในรูปอย่างนี้ เหตุการณ์
 เท่าที่เป็นอยู่ไม่นานเราขณะนี้ ท่านประธานเองก็คงต้องยอมรับว่าความสำคัญทวีคูณ
 และเลยเถิดหลังจากวันที่ ๑๔ ตุลาคม จนกระทั่งบ้านเมืองต้องเปลี่ยนแปลงไป

อย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้มันถ้าไม่ทำมันก็ต้องถึงแก่ความเสียหายต่อไป แต่ว่า
 ความสำคัญตัวผิดและเลยเถิดก็ควรจะต้องหยุดกัน ๕ วันที่ ๖ ตุลาคมนี้ที่แล้ว แต่ว่า
 ความสำคัญผิดและเลยเถิดนั้นเราจะให้มีอยู่อย่างนั้นก็ต่อไป เรากำลังจะผลักดัน
 คนไทยด้วยกันให้พ้นไปจากความรับผิดชอบในความรู้สึกของตนเอง และเจตนา
 ของกฎหมายฉบับนี้ คือการที่จะแก้ไขปัญหาคะไรที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นสักอัน
 ซึ่งมีเบื้องหลังอยู่ แต่แทนที่ผู้บริหารโดยเจตนาที่จะแก้ไข ด้วยความรับผิดชอบ
 กลับไปแก้ไขโดยใจหลัก เกณฑ์ของกฎหมายเข้ามา ซึ่งหลัก เกณฑ์ของกฎหมายเข้ามา
 แล้วอย่างนี้กระผมจึงคิดว่าในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศเราที่เป็นมหาวิทยาลัย
 ของรัฐอยู่ในขณะนี้มัน ไม่ใช่มีเพียงมหาวิทยาลัยขอนแก่นเท่านั้น มีจำนวน
 มหาวิทยาลัยถึง ๑๐ ความมหาวิทยาลัย ๑๒ - ๑๓ มหาวิทยาลัยด้วยกันที่เป็น
 มหาวิทยาลัยของรัฐ ข้อกำหนดรูปแบบของสามมหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือ
 ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่นฉบับนี้ จะทำให้กระทบกระทั่งจนถึง
 มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ว่ารัฐบาลนี้หรือทบวงมหาวิทยาลัย หรือสภาแห่งนี้จะเอา
 กฎหมายอย่างนี้ อย่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้เข้าไปใช้กับมหาวิทยาลัยทั้งหลาย
 ทั้งปวง ที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐด้วยอย่างนี้ ผลเสียก็อาจจะเกิดขึ้นในช่วง
 เวลาที่แล้มาแล้ว เราต้องยอมรับว่าจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม อันเป็น
 ความสำคัญผิดและเลยเถิด จนกระทั่งต้องมีการแก้ไขกันเมื่อ ๖ ตุลาคมนี้ที่แล้วนั้น
 ก็กำลังจะถึงผู้ที่เข้ามารับผิดชอบในทุกช่วงอายุในทุกช่วงวัยในทุกช่วงของการศึกษา
 และในทุกหมู่เหล่าของคนไทยด้วยกัน แต่ถ้ามองความคิดของกฎหมายฉบับนี้
 คือการจะทำอย่างนี้ กระผมคิดว่าเท่าที่แล้มาแล้วนั้น เราได้ผลักดันคนหนุ่มคนสาว
 ส่วนหนึ่งซึ่งควรจะสั่งไว้ เพื่อความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองนะครับ เราก็ไม่ได้
 ทำกันเท่าที่ควร และในเวลาเดียวกัน เอาจะ ถึงใครจะเดาว่าอย่างไร
 เราก็จำเป็นต้องตัดกันบ้าง แต่ว่าเท่าที่เป็นอยู่ในกฎหมายฉบับนี้ กระผม

เพราะเหตุผลว่า ถ้าเมื่อตอนที่คณะกรรมการไต่คืบข้อ (ค) ไปหมกบ้นี้คะ
 ผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นมีมากมาย เหตุผล เพราะว่าในมาตรา ๑๑ นี้จะโยง
 ไปถึงมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ นี้ จะมีเรื่องงบประมาณของมหาวิทยาลัย
 พิจารณาการวางหลักสูตร ซึ่งถ้าจะเอาคนภายนอกมาทั้งหมด โดยที่ไม่มีคณะ
 กรรมการ อธิการบดี อะไรทาง านี้ ก็จะทำให้เกิดผลเสียหายมากมาย คดีนี้ขอ
 สนับสนุนคุณชนะที่จะขอให้ไซร่างเดิมของรัฐบาลคะ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คณะกรรมการ
 จะชี้แจงสักครั้งหรือไม่ครับ

นางวิมลศิริ ชำนาญเวช (ประธานคณะกรรมการ) : ท่าน
 ประธานที่เคารพตามที่คณะกรรมการเปลี่ยนแปลงจากร่างเดิมไว้นั้น ก็
 เพราะเห็นควยในคำชี้แจงของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติอีกท่านหนึ่ง ซึ่งได้มา
 ชี้แจงให้คณะกรรมการเข้าใจว่าการที่ร่างเดิมของรัฐบาล ให้ผู้บริหาร
 บางส่วนเข้ามาอยู่ในสภา ตามข้อ (ค) นั้นจะก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่
 ผู้บริหาร เพราะฉะนั้นคณะกรรมการนี้ก็ยอมจะรับฟังความคิดเห็นของท่าน
 สมาชิกผู้แปรญัตติท่านนั้นคือ คุณสุกิจ คดีนี้ต้องขอประธานโทษ เพราะว่า
 หลายท่านขอแปรญัตติคะคะ ที่มีส่วนความคิดของคุณชนะ รุ่งแสง ที่ขอให้ให้มีผู้
 ทรงคุณวุฒิในหมู่ผู้บริหาร (ค) เข้ามาถึง ๘ คนนั้น เป็นการขอแปรญัตติโดย
 ที่คุณชนะ รุ่งแสง ไม่รู้ขอเท็จจริง เพราะขณะนี้การบริหารในมหาวิทยาลัย
 ขอนแก่นนั้น มีคณะเพียง ๖ คณะ และมีผู้บริหารที่จะเข้าในสภาเพียง ๖ คน
 เท่านั้น และถ้าทำอย่างนั้นแล้วผู้บริหารทุกคนก็จะเข้ามาอยู่ในสภา เรียกว่า
 เหมือนเดิม ไม่มีเปลี่ยนแปลงเลย ถ้าคณะกรรมการจะทำตามที่คุณชนะ
 รุ่งแสง เสนอแล้ว ก็เท่ากับไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรใหม่ในร่างพระราชบัญญัติ
 ฉบับนี้เลย คดีนี้ขอชี้แจงเพียงเท่านี้ก่อนคะ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ การที่สมาชิกใน

สภาแห่งนี้จะขอแปรญัตติโดยปราศจากเสียงซึ่งความรู้นั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่สุด
 กระผมขอยืนยันว่ากระผมได้แปรญัตติโดยคุณพินิจ การที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มีคณะเพียง ๒ คณะ แต่ความมหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้มีรองอธิการบดี ซึ่งอยู่ใน
 ฐานะที่จะเป็นผู้บริหาร เพราะฉะนั้นคุณพินิจของกระผมในการที่เสนอขอแปร
 ญัตตินั้นเป็นการเสนอขอแปรญัตติโดยคุณพินิจซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว กระผม
 ขอยืนยันต่อสภาแห่งนี้ ณ ที่นี้ สำหรับการขอแปรญัตติของกระผมนั้นกระผมได้
 กราบเรียนท่านประธานแล้วว่า การขอแปรญัตติของกระผม นั้น เป็นการขอ
 แปรญัตติในช่วงที่รับหลักการในวันที่ ๑ แต่ขณะนี้จากพฤติกรรมของคณะ
 กรรมการ จากผลงานของคณะกรรมการชุดนี้ เป็นเรื่องที่ไม่เห็น
 เคนชักแล้ว กระผมไม่คิดใจที่จะเสนอเรื่องการแปรญัตติของกระผม เพราะ
 ว่าคึกฤทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงที่คณะกรรมการได้เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นเรื่อง
 ที่มากมายมหาศาล กระผมจึงคิดว่ากระผมหิมนประเค้นที่คณะกรรมการได้
 เปลี่ยนมาตรา ๑๓ ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกไปจากร่างเดิม ของ
 รัฐบาล กระผมเสนอนี้ก็ขอให้ทางคณะกรรมการได้โปรดเข้าใจ ด้วยว่า
 ประเด็นที่เราพูดกันขณะนี้ไม่ใช่ประเด็นที่กระผมขอแปรญัตติ ตามการแปรญัตติ
 ที่กระผมขอเสนอแล้ว เป็นเรื่องร่างเดิมของรัฐบาล กับร่างของคณะ
 กรรมการที่คณะกรรมการเปลี่ยนแปลงไปจากร่างเดิมของรัฐบาลมากมาย
 กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย
 ที่จะมีแค่เฉพาะผู้ที่ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกโดยเอาผู้ดำรงตำแหน่งในสภา
 มหาวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพียงอธิการบดี หรือรองอธิการบดี
 ด้วยเท่านั้นเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะสอดคล้อง แต่จะไปเทียบกับมหาวิทยาลัย
 ในต่างประเทศแล้วมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเหล่านั้นเป็นมหาวิทยาลัยซึ่ง
 บริหารงานโดยการบริจาคเงินของผู้ที่มีฐานะค้ำทั้งหลาย แต่โปรดเข้าใจว่า
 มหาวิทยาลัยที่เรากำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ และ
 การที่ผู้บริหารทั้งหลายเองจะมีส่วนรู้ในการบริหารภายในมหาวิทยาลัยได้ดังนี้

ก็คนที่อยู่ในวงการส่วนหนึ่ง กระทบหมายถึงว่าเอาร่างเดิม ของรัฐบ าลนั้น เหมาะพอสมควร เพราะว่าใครเอาผู้บริหารส่วนหนึ่ง เข้าเป็นองค์ประกอบของ สภามหาวิทยาลัยแล้วเอาบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่ง รัฐบาลเองเป็นผู้เลือกสรรแล้วเสนอไปรื้อเกล้าฯ ให้แต่งตั้ง นั่นเป็นอีกองค์ประกอบ หนึ่ง สิ่งที่จะผสมผสานระหว่างบุคคลภายนอกกับผู้บริหารนั้นเป็นสิ่งประเสริฐ แน่ กระทบอาจจะกราบเรียนท่านประธานว่า เมื่อสัปดาห์ที่แล้วนี้เองขณะที่ เราได้พิจารณาพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะ กรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเราก็ได้เอารัฐมนตรี ๓ คน เข้าไปไว้ในคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกส่วน หนึ่งจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วก็เอาเข้ามาประกอบในคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เวลาเดียวกันช่วงเวลาเพียง หนึ่งอาทิตย์ เท่านั้น เรากำลังจะผลักดันคนที่เขารู้เรื่องราวเอาออกไปให้หมด แล้วก็ เอาบุคคลภายนอกเข้ามาทั้งหมด กระทบจึงคิดว่าเป็นแนวความคิดที่ค่อนข้าง จะผิดปกติ และในเวลาเดียวกันในปัจจุบันนี้ ท่านจะเห็นว่าในองค์กรใหญ่ ๆ นั้นไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐและองค์กรของเอกชนก็ตาม องค์กรเอกชนนั้น บริษัทขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดใหญ่ท่านจะเห็นว่าบอร์ด (Board) ของ ธุรกิจนั้นจะประกอบด้วยบุคคลภายในส่วนหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานระดับ สูง และอีกประเภทหนึ่งก็คือกรรมการ คือผู้ถือหุ้นจากภายนอกและทั้ง ๒ องค์ประกอบนี้มาประกอบกันนั้นจะช่วยส่งเสริมให้กิจการของธุรกิจนั้น ๆ หรือ องค์กรนั้น ๆ เจริญเติบโตยิ่งขึ้น ในรัฐวิสาหกิจทั้งหลายที่ท่านเองเคียวนี้ ท่าน จะเห็นว่าผู้ที่เป็นผู้บริหารสายตรงในธุรกิจของรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ส่วนหนึ่ง แลก็เป็นบุคคลภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งบุคคลภายนอกนั้นก็ไม่ใช่บุคคลภายนอก โดยแท้จริง เป็นจากสายกระรวงนั้น ๆ เช่นองค์กรโทรศัพท์ฯ ก็จะเป็น ผู้อำนวยการองค์กรโทรศัพท์ฯ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงในองค์กรโทรศัพท์ฯ

๒ คนหรือ ๓ คน หรือในรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ก็ทำนองเดียวกันแล้วก็มีเจ้าหน้าที่
 สายตรงจากกระทรวงการคลังบ้าง กระทรวงคมนาคมบ้าง จากเหล่าทัพ
 ซึ่งเป็นสายงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการสื่อสารเข้ามาเพื่อผสมผสานทางค่านวิชา
 การ แคว้นแนวความคิดของคณะกรรมการชุดนี้ที่บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการ
 บริหารภายในออกจนเกือบหมด กระผมอยากจะกราบเรียนให้ท่านประธานได้
 เข้าใจว่า คณะกรรมการชุดนี้หรือสภาแห่งนี้ไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะพิจารณา
 เฉพาะกฎหมายแต่ละฉบับ ตามแนวความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง หรือของ
 รัฐบาลเท่านั้นเราอยู่ในฐานะที่จะมีความรับผิดชอบ มองอะไรอย่างกว้าง
 มองอะไรให้ลึก มองอะไรให้ไกลแล้วมีความรับผิดชอบต่อชาติบ้านเมือง ใน
 ช่วงตอนอย่างนี้ควย กระผมจึงกราบเรียนว่า คณะกรรมการอยู่ในฐานะ
 ที่จะใช้ดุลพินิจในสิ่งที่สภาได้มอบหมายให้ท่านไปปฏิบัติตามหลัก กณฑ์เดิมที่สภา
 รับหลักการในวาระแรกแล้วนั้นเป็นหลักการซึ่งเป็นองค์ประกอบซึ่งผสมผสาน
 ของสภามหาวิทยาลัย แต่ขณะนี้ท่านได้ตัดสิ่งนั้นออกไปค่อนข้างจะไม่สอดคล้อง
 ตามที่สภาแห่งนี้รับหลักการ แต่จะอย่างไรก็ตามก็คงจะเป็นทฤษฎีที่จะคอนวินซ์
 (Convince) ให้คณะกรรมการได้เข้าใจได้ เพราะว่าในบ้านเรานั้น
 ถ้าใครจะทำอะไรแล้วจะยอมรับในสิ่งที่ตัวเองทำไปว่าผิดนั้น เป็นเรื่อง
 กระทำไม่ได้ กระผมจึงขอเสนอต่อท่านประธาน และเสนอในสภาแห่งนี้ว่า
 สภาแห่งนี้จะร่วมหัวลงโรงกับคณะกรรมการในลักษณะที่นำความเสียหายมาสู่
 ชาติบ้านเมืองในกรณีนี้หรือไม่ กระผมอยากจะพูอย่างนั้น กระผมคิดว่าร่าง
 ของคณะกรรมการนั้นเป็นร่างที่ไม่เหมาะสม เห็นควรที่สภาแห่งนี้ และ
 ท่านประธานจะใช้ร่างเดิมของรัฐบาล ขอพระคุณครับ

นายชุม กาญจนประกร (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
 ที่เคารพ กระผมรู้สึกว่าคุณสมาชิก.....
 (รอยเอก ชะโลม รัตน์เสถียร ไค่ยิ่นและยกมือขึ้น)
 ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ว่าอย่างไร จะ

ประท้วงอย่างไรครับ

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : กระผมขอประท้วงว่า ที่ท่านสมาชิกว่าสมาชิกสภาฯ ไม่มีความรู้ แล้วมาแปรญัตติ คุณชนะพูดอย่างนี้ ขอให้คุณชนะถอนคำพูดครับ อย่ามาพูดเพื่อเจова ตัวเองวิเศษคนเดียวครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เท่าที่ฟังคุณก็เห็นจะไม่เป็นอย่างนั้นละครับอาจจะเข้าใจผิดกันไปซะหรือไมครับ คุณชนะ อธิบายสั้นหน่อยผมว่าคุณชนะไม่ได้พูดหมายความว่าอย่างนั้นหรอก

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานครับ กระผมก็เป็นสมาชิกในสภาแห่งนี้ก็ตั้งใจจะทำงานในหน้าที่อย่างดีที่สุดส่วนที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจะคิดว่าสิ่งที่กระผมพูดนั้นเป็นเรื่องที่ก้าวร้าว เหยียบย่ำ เกียรติภูมิของสมาชิกในสภาแห่งนี้แล้ว กระผมว่าเป็นคุณพินิจของท่านประธานหรือเป็นคุณพินิจของผู้มีเกียรติในสภาแห่งนี้ว่าสิ่งที่กระผมกล่าวไปนั้นกล่าวด้วยความรับผิดชอบในสำนักการเป็นสมาชิกของสภาแห่งนี้หรือต้องการที่จะเหยียบย่ำ เกียรติภูมิของท่านผู้ใดคนหนึ่ง ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ขอเชิญคณะกรรมการที่แจ้งต่อครับ

(นายสุกิจ ศรีสาคร ไต่ถามและยกมือ)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ว่าอย่างไรครับ เชิญ

นายสุกิจ ศรีสาคร : ท่านประธานที่เคารพ ในฐานะที่กระผมเป็นคนที่ได้แปรญัตติแล้วคุณชนะได้มามองว่า คนที่แปรญัตติไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ ประธานโทษครับ คล้าย ๆ กับเลือกมาแปรญัตติอย่างนั้น กระผมคิดว่าในสภาแห่งนี้คงจะไม่มีผู้วิเศษคนเดียวอย่างคุณชนะ จึงได้มาดูถูกคนทั้งหลาย กระผมไม่ได้แปรญัตติเรื่องนี้แค่เพียงคนเดียว ท่านประธานครับ มีพันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์ และมีพลอากาศตรี จรรยา อัญควย ซึ่งท่านเป็นระดับผู้อำนวยการโรงเรียนของนายทหารอากาศ ถ้า

LIRT

หากว่าทั้ง ๓ คน รวมทั้งพันตำรวจเอกและนายสุกิจ นายสุกิจนี้อาจจะมีเงิน
 ทรานน้อยกว่าคุณชนะ เพียงแต่ไม่ใช่เศรษฐีอย่างคุณชนะ แต่บางคนที่มีความรู้
 มีครบ กระทั่งอย่างพลอากาศตรี จรรยา ก็ตาม พันตำรวจเอก สุธรรม
 วรวิเชียรวงศ์ ก็ตาม กระทั่งว่าคงมีภูมิปัญญาพอที่จะเป็นผู้แปรภูมิตติ ในการที่
 คุณชนะบอกว่าคนที่แปรภูมิตตินั้นเป็นคนที่ไม่มีความรู้ กระทั่งถือว่าเป็นการถูกลูก
 ฝากนี่ เพราะคุณชนะพูดอะไรก็มักจะเหยียบย่ำสมาชิกแห่งสถานีอยู่ตลอดเวลา
 กระทั่งเห็นว่าควรจะต้องครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เอาละครับ เพื่อ
 ไม่ให้เรื่องบานปลายนะครับเพราะ ๒ ท่านที่แปรภูมิตติมา ท่านก็พอใจในคำ
 ชี้แจงของคณะกรรมการแล้ว แล้วคุณชนะก็คงจะไม่ได้ ตั้งใจตามนั้นหรอก
 จะแก้ไขเสียหน่อยใครหรือไม่ครับคุณชนะ เชิญ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมรู้สึก
 เสียใจในบรรยากาศของเช้าวันที่ ๖ ซึ่งสกลไสนะครับ กระผมกราบเรียน
 ท่านประธานเลยว่า สิ่งที่กระผมได้พูดไปนั้นเป็นเรื่องที่ ท่านรัฐมนตรีว่าการ
 ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐท่านใดหยิบยกขึ้นมาในลักษณะที่ว่าที่กระผมแปรภูมิตติ
 ว่ากรรมการจากคณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีอย่างน้อย ๘ คนนั้น ท่าน
 บอกว่าคณะในมหาวิทยาลัยมีเพียง ๖ คณะ กระผมก็กราบเรียนท่านว่ากระผม
 เข้าใจว่าคณะที่มี ๖ คน แต่วารองอธิการบดีนี่เป็นคณะผู้บริหารด้วย ก็อยู่ใน
 ฐานะที่จะเป็น ๗ ใน ๘ กระผมจึงคิดว่าสิ่งที่กระผมได้ทำนั้นได้ใช้ดุลพินิจและ
 ใช้ความรู้แล้ว ไม่ใช่ทำไปโดยไม่เข้าใจ แต่วาทกรรมที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
 คือคุณสุกิจ ศรีสาคร ได้หยิบยกขึ้นมาในลักษณะที่กระผมไปเหยียบย่ำเกียรติ
 ภูมิของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านนั้น กระผมเข้าใจว่าเป็นเรื่องท่าน ทั้ง
 ไม่ได้อัพทมากกว่า แล้วในเวลาเดียวกัน ตามที่ท่านสมาชิก ชะโลม ท่าน
 หยิบยกขึ้นมาเพื่อจะขอให้กระผมขอโทษนั้น กระผมคิดว่าคนที่ควรจะต้อง
 เพื่อให้เกิดการขอโทษนั้นตัวกระผมมากกว่าที่ถูกหยิบยกขึ้นมาประจาน ใน

ลักษณะ เป็นเรื่องส่วนตัว เรื่องของฐานะ เรื่องของความรู้ อะไร แต่กระผม
ก็ไม่ทำสิ่งนั้น กระผมฝากไว้ในดุลพินิจของท่านประธานว่า กระผมได้เป็น
ลูกน้องของท่านประธานอย่างดีที่สุดแล้ว ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คุณสุกิจว่าอย่างไร
ครับ

นายสุกิจ ศรีสาคร : ท่านประธานครับ กระผมขอเรียน
เพื่อความเป็นธรรมนะครับ เพื่อให้สถานที่เห็นว่าใครพูดอะไรอย่างไร ขอให้
เปิดเทปฟังดูได้เลยครับ กระผมยืนยันเลยว่าคุณชนะถูกบอกว่าคุณที่แปรญัตติ
นี้เป็นผู้ไม่มีความรู้ แล้วจะมาแปรญัตติ เปิดเทปฟังดูก็ได้ครับ คนเรานี้ครับ
ถ้าเป็นลูกผู้ชายพอ พูดไปแล้วต้องรับชึครับ ไม่ใช่พูดแล้วขอไปที เราไม่ได้
โต้วาทีกันในสถานที่ ในสถานที่เราเอาความจริงมาพูดกันนี่ครับ ท่านประธาน
เปิดเทปฟังดูเดี๋ยวนี้ยังได้เลย ถ้าหากว่า.....

(นายพิภพ อะสีติรัตน์ ไต่ถามและยกมือ)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เคี้ยวครับ พอก่อน
ประท้วงว่าอย่างไรครับ

นายพิภพ อะสีติรัตน์ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
พิภพ อะสีติรัตน์ กระผมว่าท่านประธานมีหน้าที่ควบคุมเกม ควบคุมการประชุม
ครั้งนี้ ท่านประธานต้องตัดสินใจโดยเด็ดขาดครับ อย่าปล่อยให้โตกกันอย่างนี้
เสียเวลา ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เท่าที่ผมฟังดูตั้งแต่
ต้นมาก็ไม่ได้ปรากฏว่ามีมีการถูกเหยียดหยามอะไรกันก็เมื่อคณะกรรมการ
พูดไป คุณชนะก็ร้อนใจว่าคุณชนะเองที่แปรญัตตินั้นไม่มีความรู้พอ ก็ลุกขึ้น
ประท้วง อธิบายให้ฟังว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร ไม่ได้ตั้งใจจะเหยียดหยาม
ถูกท่านสมาชิกใด ๆ ทั้งสิ้นนะครับ เพราะฉะนั้นผมขอปิดเทปศักดิ์ที่ วันนี้
ขอให้การประชุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเถอะครับ ๖ ตุลาคมนี้อย่าให้มี

อะไรเลย ขอเชิญคณะกรรมการชี้แจงต่อไปครับ

นายชุม กาญจนประกร (กรรมการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพครับ บรรยากาศในการประชุมจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่คณะกรรมการยังมีจิตใจมั่นคงเสมอครับ กระผมใครที่จะขอเขียนชี้แจงซึ่งอาจ
จะต้องใช้เวลามากไปสักเล็กน้อย ว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมาตรา ๑๑
นั้นเรื่องมีอยู่ว่า ร่างของรัฐบาลที่เสนอนั้นก็มีแนวความคิดที่ว่า จะให้มีการ
เปลี่ยนแปลงในรูปการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ในหลักการที่สำคัญก็คือ
ว่า เราเขียนไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัยว่า สภามหา
วิทยาลัยมีหน้าที่ควบคุมกิจการของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีหน้าที่
ต่อไปนี้ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ ถ้าเราพิจารณาจากความ
ความรอบคอบ ข้อหลักบริหารที่ถูกที่ควรแล้ว เราจะเห็นว่าสิ่งที่เขียนไว้นั้น
นั้นอย่างหนึ่ง แต่กฎหมายบังคับไปปฏิบัติไปอีกอย่างหนึ่งทั้งสองอย่างต่างกันใน
กระผมใครที่จะขอเรียนว่า เราเขียนไว้ในรูปของสภามหาวิทยาลัย เพื่อทำ
หน้าที่ควบคุมการบริหารงานของมหาวิทยาลัย แต่เราเขียนในทำนองเดียวกัน
เป็นให้สภามหาวิทยาลัยนั้นทำหน้าที่สภามหาวิทยาลัยตามที่ได้มีการอภิปรายกันไป
บ้างแล้ว สภามหาวิทยาลัยในลักษณะที่จะให้มีการร่วมกันคิดร่วมกันทำด้วย เหตุผล
ต่าง ๆ นานาหลายประการด้วยกัน เพราะฉะนั้นกระผมใครที่จะขอเรียนว่า
หลักการที่คณะกรรมการได้แก้ไขไปนั้นมิได้มีการเปลี่ยนแปลง ไปจากหลัก
การบริหารงานมหาวิทยาลัยซึ่งมีอยู่เดิม ในความเป็นจริง หรือซึ่งมีอยู่แต่
ในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งทางรัฐบาลได้เสนอ และคณะ
กรรมการได้รับไปพิจารณาแล้วนั้น คือมีรูปร่างไว้อย่างสำคัญก็คือ ให้เป็น
สภาควบคุมในการบริหารอย่างแท้จริง ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย มหา
วิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัยในเวลาซึ่งมีอยู่ในเมืองไทย กระผมจะไม่พูดถึง
เรื่องเมืองนอกหรอกว่าเขาควบคุมกันอย่างไร

ในประการที่ ๒ ท่านผู้อภิปรายที่สงวนแปรญัตติไว้ อภิปราย

LIRT

มาแล้วนั้น เกรงกลัวว่าการฉีกกำลังของมหาวิทยาลัยนั้นจะอ่อนไป จะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กระผมใครที่จะขอเรียนว่าเราขามองการอย่างหนึ่ง อย่างใดเฉพาะมาตรา ๑๓ หรือในจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น เราต้องมองในรูปของระบบบริหารงานมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าเราจะบริหารกันอย่างไรในรูปใหม่ในชั้นนี้กระผมจะไม่ขอกราบเรียนให้ทราบหรอกครับว่า ในกรณีของมาตรา ๑๓ นั้นจะมีอย่างไร แต่ขอให้ดูมาตราอื่น ๆ ถึงแม้ว่าเราจะไม่มีความคิดหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารนั่งอยู่ในสภามหาวิทยาลัยตามกติกาม แต่เราได้จัดรูปแบบบริหารเพื่อที่จะให้มีการระดมสรรพกำลังของฝ่ายบริหารทั้งหมดเข้ามาร่วมกัน เราเรียกว่า "คณะกรรมการมหาวิทยาลัย" ซึ่งจะมีหน้าที่ทั้งในคำที่เกี่ยวกับนโยบายการบริหาร อะไรต่ออะไรหลายอย่างหลายประการ แล้วหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ที่ระดมสรรพกำลังร่วมสติปัญญาทั้งหมดนี้จะต้องเสนอไปที่สภามหาวิทยาลัย แล้วในการที่จะเสนอไปที่สภามหาวิทยาลัยนั้นก็มีท่านอธิการบดีแล้วมีรองอธิการบดีติดตามเข้าไปชี้แจง ถึงแม้ว่าจะชี้แจงโดยท่านอธิการบดีแล้ว อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะให้ความแจ่มกระจ่างในเรื่องนั้นได้ สภาก็มีอำนาจที่จะเลือกบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือเชิญบุคคลหนึ่งบุคคลใดในหน่วยบริหารของมหาวิทยาลัยนั้นมาชี้แจงในสภาก็ได้ถ้ายังไม่พอใจว่าการกระทำยังไม่อำนวยความสะดวกให้แก่การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จริงแล้ว สภามหาวิทยาลัยก็ยังมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการเพื่อออกไปปฏิบัติการหรือศึกษาเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ แล้วนำมาเสนอให้สภามหาวิทยาลัยทราบ ฉะนั้นโดยหลักการต่าง ๆ ที่กระผมกราบเรียนโดยย่อนี้ จะเป็นการที่กระทำในฝ่ายบริหารทั้งสิ้นซึ่งจะมีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญต่อการพิจารณาควบคุมนโยบาย และควบคุมการบริหารของฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย คล้าย ๆ กันกับสภาปฏิรูป ฯ ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารของรัฐบาลอย่างนั้นแหละครับ อันนั้นเรื่องที่ว่าด้วยการฉีกกำลังซึ่งเกรงว่าจะอ่อนไป ไม่อ่อนนะครับ กระผมว่าดีกว่าเก่ามาก

ในประการที่ ๓ ก็คือว่าการตั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ออกนั้นก็เป็นไปตามที่กระผมได้กราบเรียนแล้วว่าไม่ชอบด้วยเหตุผลหลายประการว่า ทำไมผู้ที่ถูกควบคุมจึงจะไปนั่งอยู่ในสภาที่จะควบคุมตัวเอง กระผมไม่เห็นชอบในหลักการเลย และกระผมก็จะไม่อ้างความว่าฝรั่งเขาทำอย่างไร หรือเมืองนอกเขาทำอย่างไรนะครับ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ที่จะถูกควบคุมเหล่านั้นยังมีโอกาสที่แสดงฝีมือ ลายมือ สติปัญญา หรือความรอบรู้ ในอันที่จะไหมหาวิทยาลัยของตัวเจริญก้าวหน้าต่อไปได้

ที่นี้ความหวังกังวลที่ท่านผู้ปฏิบัติเน้น กระผมจดเอาไว้ นะครับ ๗ ครั้ง กระผมก็เลยจำเป็นต้องนำมาเรียนให้ทราบด้วยว่า ความหวังกังวลว่าจะเคล็ดเปิดเบิ่งไปใหญ่ นั้น เป็นไปไม่ได้โดยเด็ดขาด การร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เราคิดแล้วคิดอีกก็อยู่หลายครั้ง แล้วบางครั้งเราต้องยอมท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องซึ่งปฏิบัติ บางครั้งเราเจรจากันได้ แล้วกระผมจะกราบเรียนให้ทราบว่าที่เราขอมัน เราขอมอะไร ความหวังกังวลในเรื่องนี้กระผมใครที่จะเรียนว่า สภามหาวิทยาลัยนั้นเป็นหน่วยงานหรือองค์กรสูงสุดของมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็จริง แต่เหนือเกล้าของสภามหาวิทยาลัยนั้นยังมีทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งสถาปนา ๗ นี้ ก็ได้ออกพระราชบัญญัติให้อำนาจทบวงไปแล้วในอันที่จะดูแลควบคุมมหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัย การบริหารของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปโดยเรียบร้อยถูกต้อง และโดยเฉพาอย่างยิ่ง กิจการอันใดอันจะเป็นการกระทบถึงความสงบเรียบร้อย เพราะเหตุแห่งการตัดสินใจทำงานของมหาวิทยาลัยไม่ถูกต้อง รัฐมนตรีว่าการทบวง ๗ มีอำนาจที่ได้รับมอบไปจากสภานี้เอง เป็นผู้ดูแลแก้ไขให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรเพื่อประโยชน์แก่การสนองตอบผลประโยชน์ของชาติได้ นะครับ เพราะฉะนั้นเรื่องความหวังกังวลนี้ กระผมเองไม่ได้เคยคิดมาตั้งแต่ต้นเลย กระผมก็คิอยู่ว่าอย่างไร ๆ เราก็ทำงานเพื่อชาติ ถึงแม้ว่าเราจะผิดพลาดก็มีคนคอยตามคุ้มครองเราอยู่ข้างบนอีกอันหนึ่ง เห็นทบวง

ยังมีคณะรัฐมนตรีครับ

ที่นี้กระผมใครที่จะขอเรียนอีกว่า ทำไมคณะกรรมการถึงยอมให้มีการแก้ไข หรือจะพูดให้ตรงที่สุดก็คือว่า เห็นด้วยกับการแก้ไขที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้แปรญัตติในมาตรา ๑๓ นี้ ในมาตรา ๑๓ นี้ เป็นมาตราที่ได้มีการเสนอขอแปรญัตติทั้งหมดโดยสมาชิก ๔ ท่านด้วยกัน ท่านหนึ่งนั่นคือท่านที่สงวนไว้จะครับ ตกลงกันไม่ได้ในที่ประชุมคณะกรรมการ เอาจมาพูดในที่นี้ แล้วกระผมก็ได้เรียนให้ท่านทราบแล้ว และกระผมหวังว่าท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะทราบด้วย ที่นี้ก็มีมาถึงอีก ๓ ท่าน ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาโดยรอบคอบแล้ว เราจะเห็นได้ชัดทีเดียวว่าการแปรญัตติของทั้ง ๓ ท่านที่เราเห็นด้วยและเราขอมั่นใจเข้ากันกับเหตุผล หลักการ และแนวความคิดที่ทางคณะกรรมการได้คิดไว้ ซึ่งตรงกันกับแนวความคิดที่ทางฝ่ายรัฐบาลได้เสนอไว้ในร่างเดิม ไม่ได้มีการแก้ไขแนวความคิดไปจากร่างเดิมเลยแม้แต่น้อย และยิ่งกว่านั้นเมื่อได้พิจารณาโดยถ่องแท้แล้วจะเห็นว่าความเห็นที่เสนอขอแปรญัตติของท่านสมาชิกทั้ง ๓ ท่าน ซึ่งกระผมจะไม่ขอออกนามตามความรู้สึกของคณะกรรมการ เห็นว่านอกจากจะตรงตามแนว ความคิด ความต้องการที่จะให้มีเป็นหลักการอยู่ในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้แล้วจะครับ เรายังเห็นว่าเป็นความคิดที่ถูกต้องที่สุดตรงตามความต้องการตรงตามหลักการบริหารงานมหาวิทยาลัยที่สุด กระผมก็จะไม่เอียงเหมือนกันแหละครับว่าเมืองนอกเขาทำกันอย่างไร เพราะเหตุแห่งที่สุดทั้ง ๒ ประการนี้ เราจึงต้องขอมจำนวนต่อเหตุผลของท่านทั้ง ๓ ประการจะครับ แต่ในกรณีของอีกท่านหนึ่งซึ่งเราขอมไม่ได้ กระผมขอความกรุณากราบเรียนเสียในที่นี้ด้วยว่า เพราะเหตุว่าถ้าเราทำตามนั้น ก็จะไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักการเดิมที่ทางฝ่ายรัฐบาลเสนอเอาไว้ ที่นี้เอาจะครับ เวลานี้ก็จะขอให้พิจารณากลับไปโดยใช้ร่างเดิมของรัฐบาล กระผมก็ยังเห็นว่าเมื่อเรา คณะกรรมการได้พิจารณาเห็นแล้วว่าสิ่งซึ่งท่านสมาชิกทั้ง ๓ ท่านแปรญัตติมา

เราพิจารณาแล้วโดยใช้เวลาถึงเพียงคืน ๒ - ๓ คืนที่เดียวจนครบ แล้วก็เห็นว่า เป็นของที่ดีที่สุด ถูกต้องที่สุดแล้ว เราทำไมถึงจะกลับไปไชร่างซึ่งยังไม่ดีที่สุด กระทบก็ขอกราบเรียนเพียงสั้น ๆ เท่านั้นและรับ ขอขอบพระคุณครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระทบขอกราบเรียนท่านประธานและสภานี้เพียงสั้น ๆ ว่า ตามที่ท่านกรรมการไคท์หยิบยกขึ้นมาว่าท่านไม่ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจากของเดิมรัฐบาลนั้น กระทบยืนยัน และท่านก็บอกว่ามีคณะกรรมการของมหาวิทยาลัยอะไรนั้น กระทบกราบเรียนวาระเดิมของรัฐบาลตามมาตรา ๑๔ นั้น กรรมการส่งเสริมกิจการของมหาวิทยาลัยนั้น เป็นเรื่องที่ร่างเดิมของรัฐบาลมีอยู่แล้ว แล้วองค์ประกอบส่วนที่ ๓ คือคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยไคท์เข้ามามีส่วน เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยนั้น เป็นสิ่งที่ร่างเดิมของรัฐบาลมีอยู่แล้ว และสิ่งที่กระทบอยากจะทำกราบเรียนท่านประธานเป็นประเด็นสุดท้าย ก็คือกระทบถือว่ามหาวิทยาลัยทั้งหลายนั้นอยู่ใต้การควบคุมของทบวงมหาวิทยาลัย แต่กระทบไม่มีแนวความคิดเช่นท่านกรรมการผู้มีเกียรติที่ท่านไคท์บอกว่าเห็นมหาวิทยาลัยและเห็นสภามหาวิทยาลัย เห็นเกล้าของมหาวิทยาลัยเหล่านั้นยังมีทบวงมหาวิทยาลัย กระทบรู้สึกอึดอัดที่จะไคท์ในสิ่งนี้ กระทบคิดว่าในแนวความคิดของสภาแห่งนี้จะใส่ดุลพินิจนั้นจะไม่ถือว่าทบวงมหาวิทยาลัยอยู่เหนือเกล้าของมหาวิทยาลัยทั้งหลาย กระทบอยากกราบเรียนด้วยความเสราสลคว่าสิ่งนี้น่าพูดไม่น่าจะกำหนดในที่นี้ โดยดุลพินิจอย่างดีของสภานี้แล้วกระทบกราบเรียนท่านประธานว่า กระทบขอเสนอญัตติให้ไชร่างเดิมของรัฐบาลทั้งนี้ก็อยู่ในดุลพินิจของท่านสมาชิกรู้เกียรติในสภาแห่งนี้ ขอขอบพระคุณครับ

นายสง่า วงศ์บางขวด : ท่านประธานที่เคารพ กระทบนายสง่า วงศ์บางขวด วันนี้อยู่ดีกว่าอย่างท่านประธานวาระบรยากาศก็ไม่ค่อยสู้จะคืนก็ คณะกรรมการก็ไคท์แรงไปมากกายพอสมควรแล้ว แล้วผู้สง่าวันก็ไคท์แรงไปอย่างละเอียดอ่อน กระทบใครจะเสนอขอให้ปิดการอภิปรายใน

LIRT

เรื่องนี้ และขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คุณสง่าขอปิดการอภิปรายและมีผู้รับรองแล้วนะครับ จะมีท่านผู้ใดคัดค้านหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกคัดค้าน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดคัดค้าน ก็ไม่ต้องมีการลงมตินะครับ ถือว่าปิดอภิปรายตามขอเสนอของคุณสง่าประเด็นที่เราจะลงมติดังนั้นในเวลานี้มีอยู่เพียง ๒ ประเด็น คือจะคงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล หรือจะเปลี่ยนแปลงตามที่คณะกรรมการแก้ไข มีอยู่เพียงแค่นี้ครับ ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้เป็นตามที่คณะกรรมการแก้ไข ขอให้ยกมือเห็นด้วย ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้เป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาล ขอให้ยกมือคัดค้าน เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : โปรกเตรียมใจสีทึบครับ โปรกใจสีทึบครับ

(มีสมาชิกยกมือเห็นด้วย ๑๒๔ คน ยกมือคัดค้าน ๓๑ คน ยกมืองดเว้นไม่ออกเสียง ๒๑ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เป็นอันว่ามาตรา ๑๓ นี้ที่ประชุมลงมติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการแก้ไข เชิญเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไปครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๔ มีการแก้ไข มาตรา ๑๕ คณะกรรมการจัดทำออก มาตรา ๑๖ มีการแก้ไข มาตรา ๑๗ มีการแก้ไข มาตรา ๑๘ มีการแก้ไข มาตรา ๑๙ มีการแก้ไข มาตรา ๒๐ มีการแก้ไข มาตรา ๒๑ มีการแก้ไข มาตรา ๒๒ มีการแก้ไข มาตรา ๒๓ มีการแก้ไข มาตรา ๒๔ มีการแก้ไข มาตรา ๒๕ มีการแก้ไข มาตรา ๒๖ มีการแก้ไข มาตรา ๒๗ มีการแก้ไข มาตรา

LIRT

๒๘ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๘ มีการแก้ไข มาตรา ๓๐ มีการแก้ไข
มาตรา ๓๑ มีการแก้ไข

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ขอประทานโทษ
คณะกรรมการจะชี้แจงมาตราไหนครับ

นายชูป กาญจนประกร (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพ ในมาตรา ๓๑ นี้โดยคำทุกตัวอักษรนั้นถูกของหมดทุกประการ แต่
ทางคณะกรรมการหลังจากที่ได้มาตรวจร่างโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่งแล้วก็
ปรากฏว่าใน (๑) มีคำว่า "และ" นั้นได้ผิดที่ไปหนึ่งแห่ง (๑) ถ้าอ่านก็จะ
ได้ความอย่างนี้ครับ "วางแผนงานของคณะเกี่ยวกับโครงการวิจัย โครงการ
ทางวิชาการและ "และ" ตัวนั้นต้องตัดออก แล้วเว้นวรรค "โครงการทาง
วิชาการ" วรรค "การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมโดย" คำว่า "โดย"
ตรงนั้น แก้เป็น "และ" ครับ "และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้อง
กับนโยบายของสภามหาวิทยาลัย" เท่านั้นครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : มีท่านผู้ใดชี้ข้อ
หรือไม่ครับ ที่คณะกรรมการขอแก้ไขโดยคำเล็กน้อย
(ไม่มีผู้ใดชี้ข้อ)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เมื่อไม่มีท่านผู้ใด
ชี้ข้อ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไปครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา
๓๒ มีการแก้ไข มาตรา ๓๓ มีการแก้ไข มาตรา ๓๔ มีการแก้ไข มาตรา
๓๕ มีการแก้ไข มาตรา ๓๖ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๗ มีการแก้ไข
หมวด ๓ ตำแหน่งวิชาการ มีการแก้ไข มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา
๔๐ และมาตรา ๔๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๒ มีการแก้ไข หมวด ๔
ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๓ ไม่มีการ
แก้ไข มาตรา ๔๔ มีการแก้ไข มาตรา ๔๕ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๖

LIART

มีการแก้ไข มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ไม่มีมีการแก้ไข
 หมวด ๕ บทกำหนดโทษ ไม่มีมีการแก้ไข มาตรา ๕๐ มีการแก้ไข บทเฉพาะ
 กาล ไม่มีมีการแก้ไข มาตรา ๕๑ มีการแก้ไข มาตรา ๕๒ มีการแก้ไข
 มาตรา ๕๓ มีการแก้ไข มาตรา ๕๔ ไม่มีมีการแก้ไข มาตรา ๕๕ มีการ
 แก้ไข

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานครับ ขอให้คณะกรรมการ
 ไค้แจงเหตุผลที่คณะกรรมการเปลี่ยนข้อความตามมาตรา ๕๕ คือตัดร่าง
 เค็มของรัฐบาลออกหมด แล้วแก้ไขร่างใหม่ของคณะกรรมการ กระผมขอ
 ทราบว่าคณะกรรมการมีความประสงค์และสิ่งที่แก้ไขนี้อย่างไรครับ

นายประเสริฐ ณ นคร (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
 ที่เคารพ การที่มีการแก้ไขในมาตรา ๕๕ ก็เพราะเหตุว่าพระราชบัญญัติเค็ม
 ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นได้ถูกยกเลิกไปแล้วเมื่อพระราชบัญญัติแม่โขงถูกยกเลิก
 ไปนั้น บรรดาพระราชกฤษฎีกา และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีก็ข้อบังคับ
 และระเบียบทั้งหลายที่ออกตามพระราชบัญญัตินั้นย่อมถูกยกเลิกไปด้วย โดย
 ปริยาย เมื่อเป็นเช่นนั้นเพื่อไม่ให้มีปัญหาควรจะมีบทบัญญัติไว้ว่า ให้
 พระราชกฤษฎีกาและกฎประกอบกับประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีข้อบังคับและ
 ระเบียบซึ่งออกตามพระราชบัญญัติเค็มนั้นคงใช้ต่อไปได้ จนกว่าจะมีการตรา
 พระราชกฤษฎีกาหรือออกประกาศทวง ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ออก
 มาในภายหลัง กระผมเข้าใจว่าเราจะป้องกันไว้ไม่ให้เกิดการถกเถียง ว่า
 เมื่อพระราชบัญญัติแม่โขงหมดไปแล้วนั้น พระราชกฤษฎีกาและเรื่องอื่น ๆ ที่
 ออกมาตามพระราชบัญญัตินั้น จะคงมีชีวิตรอยู่หรือไม่ ในพระราชบัญญัติบาง
 อย่าง เช่นในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนก็ได้บัญญัติแบบเดียว
 กันนี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานครับ กระผมเห็นด้วยกับ
 คณะกรรมาธิการที่ว่าเมื่อตัวพระราชบัญญัติแม่โขงสิ้นไปแล้ว พระราชบัญญัติถูก

ก็คงจะสืบตามไปด้วย แต่ว่าสิ่งที่เอามาแทนนั้นกระผมไม่ทราบว่าลอบอยู่ตรงไหนครับ เอาที่ลอบตรงไหนมาใช้ครับ ที่ว่าเอาเดิมมาใช้มันนะครับ กระผมไม่ทราบว่าเดิมที่ว่านี้อยู่ที่ไหนขณะนี้ครับ เป็นชิ้นโดยพระราชบัญญัติฉบับไหนครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คณะกรรมาธิการ
เชิญแจ้งหน่อยครับ

นายประเสริฐ วัฒน (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ทางคณะกรรมาธิการเข้าใจว่าพระราชบัญญัติ และระเบียบที่ใช้ไว้เดิมมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น จะเข้าใจเป็นที่แจ่มแจ้งอยู่แล้ว แต่เมื่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเห็นควรจะแก้ไขให้ดีขึ้น คณะกรรมาธิการก็ไม่ขัดข้องนะครับถ้าจะเปลี่ยนเป็นว่า "ที่ใช้ไปตามพระราชบัญญัติเดิม"

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานครับ กระผมไม่คิดใจ แต่ที่ว่าให้ดูของโหวท์ใหม่หมด แต่ถ้ามติกรรมาธิการคิดว่ายังมีของโหวท์อยู่ แล้วจะเติมอย่างไรก็สุดแท้แต่ดุลพินิจของคณะกรรมาธิการครับ กระผมหยิบยกขึ้นมาเพียงเพื่อให้เห็นว่าของเดิมหมดไป แล้วของใหม่ทีเอามาแทนนี้ คืออะไรเท่านั้น ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : มาตรา ๕๖ ก็ไม่มีท่านผู้ใดคิดใจนะครับ ถ้าอย่างนั้นก็เป็นการจบการพิจารณาในวาระที่ ๒ ต่อไปเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๓ ผมจะขอมติของที่ประชุมว่าเห็นสมควร ประกาศร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. . . . ใช้เป็นกฎหมายหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ ขอให้ยกปมเห็นด้วย ท่านผู้ใดไม่เห็นสมควรจะประกาศใช้ ขอให้ยกปมคัดค้าน กรุณา เลขานุการรัฐสภาดำเนินการครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขานุการรัฐสภา) : โปรดเตรียมใช้สิทธิครับ โปรดใช้สิทธิครับ

LIRT

(มีสมาชิกกลุ่มเห็นด้วย ๑๖๑ คน กลุ่มคัดค้าน ๒ คน กลุ่ม
งดเว้นไม่ออกเสียง ๑๐ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เป็นอันว่าที่ประชุม
ลงมติให้ประกาศพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. .... ให้
เป็นกฎหมายได้

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา พิจารณาร่างพระราช
บัญญัติสภาเกษตรกร พ.ศ. .... (นายสงสุข ภัคเกษม เป็นผู้เสนอ)

ที่ ๐๓๗๘/๒๕๖๐

สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

๕ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติตั้งกลา่วางตน พร้อมควยบันทึกลักการ
และเหตุผล ๑ ชุดควยนายสงสุข ภัคเกษม สมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร พ.ศ. .... คณะกรรมาธิการ
วิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติได้พิจารณาแล้ว มีมติให้คำรับรองร่าง
พระราชบัญญัติตั้งกลา่วาง

จึงกราบเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

หลวงอรรถไพศาลศรี

(หลวงอรรถไพศาลศรี)

ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ

วินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ

วันที่ ๕๑/๓๕๖๐ วันที่ ๔ ก.ค. ๒๕๖๐

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมฉบับที่กหลักการ
และเหตุผล

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร พ.ศ. ....

ฉบับนี้มาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินพิจารณา
ได้แนบฉบับที่กหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมกับหนังสือ
คำยแล้ว.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สงสุข ภัคเกษม

(นายสงสุข ภัคเกษม)

สมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาเกษตรกร

เหตุผล

เนื่องด้วยปัจจุบันนี้ เกษตรกรไทยยังไม่มีสิทธิ์สมบูรณ์ในอันที่จะ
ดำเนินกิจการด้านเกษตรกรรมให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้ง ๆ ที่พลเมืองส่วน
มากของประเทศกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ยึดอาชีพนี้เป็นหลัก จะเป็นในด้าน
อุปโภคต่าง ๆ การผลิต การแปรรูปผลผลิต การเก็บรักษา ตลอดจนการขาย
จึงถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางตลอดมา และเป็นเหตุไม่มั่นใจในตนเอง
ที่จะดำเนินงานด้านนี้ต่อไป ถึงกับบางคนบางครอบครัวต้องละทิ้งไร่นา
- สวน ออกไปประกอบอาชีพอื่น หรือยกให้บุคคลอื่นไปในกรณีต่าง ๆ อัน
เป็นการสร้างปัญหาโดยไม่มีที่สิ้นสุด หากได้มีกฎหมายดังกล่าวนี้แล้ว เกษตร
กรก็จะมีกำลังใจในการเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ทั้งยังเป็นการให้เกษตรกรไทย
ได้มีโอกาสรับผิดชอบตนเองมากขึ้น เป็นการสนองความต้องการที่ถูก
เป้าหมายซึ่งรัฐจะพึงสนองให้ได้

ร่าง

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกร

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาเกษตรกร

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสภาเกษตรกร พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"เกษตรกรรวม" หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงไหม เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงครั่ง การประมง เพาะเห็ด และเกษตรกรรมอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยกฎกระทรวง

"เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและให้หมายความรวมถึงกลุ่มเกษตรกรตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ สหกรณ์การเกษตรและชุมนุมสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

"ผลผลิตทางการเกษตร" หมายความว่า ผลผลิตอันเกิดจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงไหม เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงครั่ง การประมง เพาะเห็ด และจากเกษตรกรรมอื่น ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยกฎกระทรวง

"คนกลาง" หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคล หรือนิติบุคคล ผู้ประกอบกิจการอย่างใด ๆ เพื่อให้ได้มาและจำหน่ายไปซึ่งผลผลิตทางการเกษตร โดยวิธีขาย จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน หรือโดยวิธีอื่นเพื่อประโยชน์ในกิจการค้าหากำไร

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

การจัดตั้ง และการยกเลิกสภาเกษตรกร

มาตรา ๖ สภาเกษตรกรมี ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

- (๑) สภาเกษตรกรตำบล
- (๒) สภาเกษตรกรอำเภอ
- (๓) สภาเกษตรกรจังหวัด
- (๔) สภาเกษตรกรแห่งชาติ

LIRT

มาตรา ๗ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นนายทะเบียนกลางสภาเกษตรกรกรกับเป็นนายทะเบียนสภาเกษตรกรกรแห่งชาติด้วย
ให้ผู้อำนวยการจังหวัดเป็นนายทะเบียนสภาเกษตรกรกรจังหวัด
ให้นายอำเภอเป็นนายทะเบียนสภาเกษตรกรกรอำเภอ และสภาเกษตรกรกรตำบล

มาตรา ๘ เกษตรกรในตำบลใดตั้งแต่สิบคนขึ้นไปประสงค์จะจัดตั้งสภาเกษตรกรกรตำบลให้เข้าชื่อกันยื่นคำขอต่อนายทะเบียน

อำเภอใดที่มีการจัดตั้งสภาเกษตรกรกรตำบลเกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้ว สภาเกษตรกรกรตำบลในอำเภอนั้น ไม่น้อยกว่าสองในสามของสภาเกษตรกรกรตำบลที่ได้จัดตั้งแล้ว อาจยื่นคำขอต่อนายทะเบียน เพื่อจัดตั้งสภาเกษตรกรกรอำเภอได้

จังหวัดใดที่มีการจัดตั้งสภาเกษตรกรกรอำเภอเกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้ว สภาเกษตรกรกรอำเภอในจังหวัดนั้น ไม่น้อยกว่าสองในสามของสภาเกษตรกรกรอำเภอที่ได้จัดตั้งแล้วนั้น อาจยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อจัดตั้งสภาเกษตรกรกรจังหวัดได้

มาตรา ๙ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขออนุญาต และสอบสวนเห็นว่าไม่ขัดต่อกฎหมายไม่เป็นภัยต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ผู้เริ่มก่อการเป็นผู้มีความสามารถทางการเกษตรและความประพฤติดีไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหากำไร และมีทุนพอที่จะจัดตั้งและดำเนินการต่อไปได้นายทะเบียนสั่งอนุญาตและออกใบอนุญาตให้แก่อุทธรณ์

ถ้านายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังผู้ขออนุญาตโดยมีรักรัฐาขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ โดยยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อนายทะเบียนกลางภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของนายทะเบียนกลางให้ถือเป็นที่สุด

การอนุญาตให้ตั้งสภาเกษตรกรกร และการยกเลิกสภาเกษตรกรกร

LIRT

ให้นายทะเบียนกลางสภาเกษตรกรประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่ง เป็นหนังสือ
เรียกบุคคลใด ๆ มาสอบถามหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณา
เกี่ยวกับการอนุญาตจัดตั้งสภาเกษตรกร

มาตรา ๑๑ สภาเกษตรกรต้องมีข้อบังคับและข้อบังคับนั้นอย่าง
น้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อของสภาเกษตรกร
(๒) ที่ตั้งของสภาเกษตรกร
(๓) วัตถุประสงค์
(๔) ระเบียบการรับสมาชิก การให้สมาชิกพ้นจากสภาพตลอด
จนสิทธิ และหน้าที่ของสมาชิก

(๕) เงินอุดหนุนของสมาชิก และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับเงิน
อุดหนุนดังกล่าว

(๖) วิธีดำเนินการกิจการของสภาเกษตรกร ตลอดจนระเบียบ
การประชุมของกรรมการและการประชุมใหญ่

ข้อบังคับของสภาเกษตรกรต้องนำไปจดทะเบียนคณายทะเบียน
พร้อมกับการยื่นคำขออนุญาตตั้งสภาเกษตรกร ถ้านายทะเบียนเห็นสมควรจะ
สั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นก็ได้

มาตรา ๑๒ สภาเกษตรกรจังหวัด สภาเกษตรกรอำเภอและ
สภาเกษตรกรตำบลจะจัดตั้งขึ้นได้เฉพาะจังหวัด อำเภอ และตำบลหนึ่ง
สภาเท่านั้น และการตั้งสาขาสภาเกษตรกรจะกระทำมิได้

มาตรา ๑๓ ให้สภาเกษตรกรมีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สภา
เกษตรกรทุกแห่งสังกัดอยู่ในสภาเกษตรกรแห่งชาติ และปฏิบัติการภายใน
ขอบเขตซึ่งสภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนดให้หรือมอบหมาย

LIRT

มาตรา ๑๕ สภาเกษตรกรต้องยกเลิกรายใหญ่ใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) สภาเกษตรกรมีมติให้เลิก และมตินั้นต้องมีเสียงข้างมาก ไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของสภาเกษตรกรทั้งหมด

(๒) กระทบการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และนายทะเบียนกลางมีคำสั่งให้เลิก

มาตรา ๑๖ เมื่อสภาเกษตรกรต้องเลิกตามมาตรา ๑๕ ให้บรรดาทรัพย์สินของสภาเกษตรกรที่เหลืออยู่ตกเป็นของสถาบันทางภาคเกษตรอื่น ซึ่งสภาเกษตรกรนั้นได้มีมติ

หมวด ๓

สมาชิก คณะกรรมการและที่ปรึกษาของสภาเกษตรกร

มาตรา ๑๗ สภาเกษตรกรมีสมาชิก ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกสามัญ

(๒) สมาชิกวิสามัญ

(๓) สมาชิกกิตติมศักดิ์

สมาชิกสามัญเท่านั้นมีสิทธิได้รับเลือกเป็นกรรมการสภาเกษตรกร

มาตรา ๑๘ สภาเกษตรกรประกอบด้วย

(๑) ประธานสภาเกษตรกรและรองประธาน

(๒) กรรมการสภาเกษตรกร

(๓) เลขาธิการสภาเกษตรกร และรองเลขาธิการ

(๔) ที่ปรึกษาสภาเกษตรกร

มาตรา ๑๙ สมาชิกของสภาเกษตรกรต้องมีภูมิลำเนา อยู่ในเขตสภาเกษตรกรนั้นตั้งอยู่มาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน และต้องมีสัญชาติไทย

มาตรา ๒๐ ให้เกษตรกรแต่ละประเภทเลือกตัวแทนของตน

LIRT

จำนวนไม่เกิน ๒ คน เป็นกรรมการสภาเกษตรกรตำบล

ให้สภาเกษตรกรตำบลแต่ละแห่งเลือกตัวแทน ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาเกษตรกรตำบลจำนวนไม่เกิน ๓ คน เป็นกรรมการสภาเกษตรกรอำเภอ

ให้สภาเกษตรกรอำเภอแต่ละแห่งเลือกผู้แทน ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาเกษตรกรอำเภอจำนวนไม่เกิน ๓ คน เป็นกรรมการสภาเกษตรกรจังหวัด

ให้สภาเกษตรกรจังหวัดเลือกผู้แทน ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาเกษตรกรจังหวัด จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการสภาเกษตรกรแห่งชาติ

มาตรา ๒๑ การเลือกตัวแทนตามมาตรา ๒๐ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของสภาเกษตรกร เว้นแต่ ผู้แทนของสภาเกษตรกรจังหวัด ให้เลือกโดยคณะกรรมการสภาเกษตรกรจังหวัด

การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยตรงและลับ

มาตรา ๒๒ ให้ที่ประชุมใหญ่สภาเกษตรกร เลือกสมาชิกเข้าเป็นกรรมการมีจำนวนเท่ากับกรรมการที่เป็นตัวแทนตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่สภาเกษตรกรตำบล และสภาเกษตรกรแห่งชาติ

มาตรา ๒๓ กรรมการสภาเกษตรกรอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี กรรมการแต่ละคนให้มีสิทธิรับเลือกไม่ไ้เกิน ๒ ครั้ง

มาตรา ๒๔ ให้ที่ประชุมใหญ่สามัญเกษตรกรเลือกเลขาธิการสภาเกษตรกร และรองเลขาธิการ ทุก ๆ ปี ทำหน้าที่ควบคุมดูแล และบริหารงานทั่วไปของกรรมการสภาเกษตรกรดังนี้

- (๑) ดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการ
- (๒) เป็นตัวแทนของสภาเกษตรกรในกิจการภายนอก
- (๓) เรียกประชุมคณะกรรมการเมื่อประธานมีคำสั่ง
- (๔) ควบคุมการทำรายงานและสถิติทั้งปวง

LIART

- (๕) รักษาเอกสารต่าง ๆ ของสภาเกษตรกร
- (๖) หน้าที่อื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

มาตรา ๒๕ คณะกรรมการสภาเกษตรกรประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๒๐ และกรรมการตามมาตรา ๒๒

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการสภาเกษตรกรเลือก กรรมการสภาเกษตรกรคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานสภาเกษตรกร และเลือกกรรมการสภาเกษตรกรอีกคนหนึ่งทำหน้าที่รองประธาน

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ทำหน้าที่บริหารงานทั่วไปของสภาเกษตรกร
- (๒) ศึกษาและวิเคราะห์โครงการ และแผนดำเนินงานของสภาเกษตรกร

(๓) จัดให้มีการทำบัญชีรับจ่ายของสภาเกษตรกรทุกระยะ ๖ เดือน

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๘ ประธานสภาเกษตรกรมีหน้าที่

(๑) เป็นประธานในที่ประชุมใหญ่สภาเกษตรกรและที่ประชุมคณะกรรมการสภาเกษตรกร

(๒) ควบคุมดูแลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙ ให้รัฐมนตรีประกาศนามผู้ดำรงตำแหน่งประธานรองประธานและเลขาธิการสภาเกษตรกรในประกาศกระทรวงเป็นคราว ๆ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นที่ปรึกษาของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้
 วาราชการจังหวัดเป็นที่ปรึกษาของสภาเกษตรกรจังหวัด นายอำเภอ และ
 เกษตรอำเภอเป็นที่ปรึกษาของสภาเกษตรกรอำเภอและสภาเกษตรกรตำบล
 เมื่อเห็นเป็นการสมควร ให้ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ
 พิจารณาเชิญบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาในกิจการต่าง ๆ ของสภา
 เกษตรกรแห่งชาติโดยตามความเหมาะสม

มาตรา ๓๑ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานสภา
 เกษตรกร และรองประธาน กรรมการสภาเกษตรกร และเลขาธิการสภา
 เกษตรกร พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ต้องระวางโทษจำคุกเกินกว่า ๖ เดือน และกำลัง

รับโทษอยู่

(๖) สภาเกษตรกรมีมติให้ออก

เมื่อพ้นตำแหน่งก่อนวาระ อาจเลือกตั้งผู้อื่นเป็น ประธานสภา
 เกษตรกร รองประธาน กรรมการสภาเกษตรกร และเลขาธิการสภา
 เกษตรกรแทนได้

ผู้ซึ่งได้รับเลือกตามวรรคสอง ให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของ
 ผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๓๒ ให้มีการประชุมสภาเกษตรกรอย่างน้อยเดือนละ
 หนึ่งครั้ง ประธานสภาเกษตรกรจะเรียกประชุมเพิ่มขึ้นเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๓๓ ในการประชุมสภาเกษตรกร หรือคณะกรรมการ
 ถ้าประธานไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานเป็นประธาน
 ในที่ประชุม

LIRT

ในกรณีที่ประธานหรือรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจมาประชุมได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการสภาเกษตรกรคนหนึ่ง ทำหน้าที่ประธานในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๓๔ ในการประชุมสภาเกษตรกร หรือการประชุมของคณะกรรมการสภาเกษตรกร จะต้องมีสมาชิก หรือกรรมการ แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกคนหนึ่ง หรือกรรมการคนหนึ่ง มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๔

การดำเนินงานกิจการของสภาเกษตรกร

มาตรา ๓๕ ให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดราคาการผลิต โดยการเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้คนกลางรับซื้อผลิตผลการเกษตร จากเกษตรกรโดยตรงเพื่อนำไปแปรรูป หรือจำหน่าย หรือแจก เว้นแต่องค์การของรัฐ สหกรณ์การเกษตรหรือสภาเกษตรกร

คนกลางมีความประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นขอจดทะเบียนต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สภาเกษตรกรอำเภอ หรือสภาเกษตรกรตำบล ในเขตของผลิตผลการเกษตรนั้น ๆ

มาตรา ๓๗ ให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ เสนอแนะราคา และกำหนดปริมาณผลิตผลการเกษตรประจำปี ต่อคณะรัฐมนตรี และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาโครงการส่งเสริมการผลิต โครงการพยุงราคา และการจำหน่ายซึ่งผลิตผลเกษตรกรรม

(๒) ประกาศให้เกษตรกรทราบถึงปริมาณความต้องการผลิตผลทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ และราคาการจำหน่ายทุกระยะ ๓ เดือน

(๓) จัดตั้งสถาบันประกันผลผลิตการเกษตร ระหว่างการเพาะปลูก การเก็บรักษา การขนย้าย การแปรรูป และหรือการจำหน่าย

(๔) จัดทำ หรือดำเนินการให้มีสถาบันการเงินเพื่อการเกษตร

(๕) จัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการเกษตร

มาตรา ๓๘ ให้สภาเกษตรกรจังหวัด มีหน้าที่รายงานผลผลิตทางการเกษตรในจังหวัดประจำปี ต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ และมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดตั้งตลาดเกษตรกรรวม

(๒) จัดตั้งโรงสี และโรงงานแปรรูปผลผลิตการเกษตร

(๓) จัดตั้งคลังสินค้าเพื่อการเกษตร

(๔) จัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการเกษตร

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่สภาเกษตรกรแห่งชาติมอบหมาย

มาตรา ๓๙ ให้สภาเกษตรกรอำเภอมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช

(๒) จัดหาอุปกรณ์ทางการเกษตร

(๓) จัดตั้งยุ้งฉาง และคลังสินค้าการเกษตร

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ หรือสภา

เกษตรกรจังหวัดมอบหมาย

มาตรา ๔๐ ให้สภาเกษตรกรตำบลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือแนะนำเกษตรกรในตำบลในทางการเกษตร

(๒) จัดตั้งตลาดเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่สภาเกษตรกรอำเภอ หรือสภา

เกษตรกรจังหวัดมอบหมาย

LIRT

มาตรา ๔๑ ในผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสภาเกษตรกรตำบล สภาเกษตรกรอำเภอ และสภาเกษตรกรจังหวัดให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแนะนำ ตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานเอกสาร หรือสถิติใด ๆ จากสภาเกษตรกรดังกล่าวมาตรวจสอบ ตลอดจนเรียกสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของสภาเกษตรกรดังกล่าวมาชี้แจงหรือสอบถามได้

มาตรา ๔๒ สภาเกษตรกรอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) เงินสมทบทุนจากสมาชิก
 (๒) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือนิติบุคคลอื่น

(๓) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 (๔) ทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีมูลค่าให้
 (๕) รายได้อื่นใดก็ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๔๓ เงินของสภาเกษตรกรอาจฝาก หรือลงทุนได้ดังต่อไปนี้

(๑) ฝากในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือธนาคารอื่นที่ช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร

(๒) ฝากธนาคารอื่น ในกรณีที่ไม่ใช่ธนาคารตาม (๑) ในท้องถิ่นนั้น โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๓) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาล

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

LIRT

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๔๑ ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

.....

.....

(ลงชื่อ)

สงสุข ภัคเกษม

(นายสงสุข ภัคเกษม)

สมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

นายสงสุข ภักเกษม ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
 สงสุข ภักเกษม กระผมใคร่ที่จะขอโอกาสเรียนต่อท่านประธาน และขอ
 ที่ประชุมแห่งนี้ให้ทราบว่า ความประสงค์ที่กระผมต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติ
 ฉบับนี้ขึ้นมาขึ้นเพื่ออะไร โอกาสที่มีการพิจารณาถึงร่างพระราชบัญญัตินี้ก็
 ปรากฏว่าเป็นโอกาสที่เราควรจะไต่ถลาไปถึงสักเล็กน้อย เนื่องจากว่าวันนี้
 เป็นวันที่ถนัดมากเราจะไต่ถลากันแล้ว เมื่อปี ๒๕๑๕ คือปีที่แล้วมา อะไร
 กำลังเกิดขึ้นในประเทศของเรา และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น แล้ว
 เราท่านทั้งหลายได้มานั่งอยู่ในที่นี้ ไต่ไปนั่งกันอยู่ที่ท่าเนียบ และได้ไปนั่งอยู่
 ในฐานะสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี ทั้ง ๓ แห่งนี้ ได้รวมกันเป็นสถาบัน
 ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมคิดว่าในการ
 ทำหน้าที่ของสมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินนี้ปัญหาที่สมาชิกนี้ควรจะได้
 มีโอกาสได้พิจารณาว่าเราจะแก้ไขปัญหาประเทศ เพื่อที่จะได้ให้ประเทศ
 ไต่หลุดพ้นจากความยุ่งยากและความวิบัติต่าง ๆ ซึ่งเราเคยหัวนี้เกรง และ
 เราเคยเกรงกลัวว่าเมื่อก่อนจะถึงวันที่ ๖ ตุลาคมเมื่อปีที่แล้ว ความสับสน
 วุ่นวายในประเทศของเรานั้นเป็นอย่างไร เราไม่เคยที่จะรู้แน่นอนว่า
 ชั่วโมงต่อไป คืนต่อไป สัปดาห์ต่อไป ประเทศชาติจะเป็นอย่างไรราชการ
 ทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ของรัฐมาถูกลงถูกเหยียบคนยามจากกลุ่มคณะบุคคลที่
 ต้องการจะเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองประเทศ คนไทยคอกคนไทยได้แตก
 กันเป็นฝักเป็นฝ่าย ความไม่เข้าใจกันต่าง ๆ เหล่านี้ มีสาเหตุที่ควรที่จะ
 พิจารณา กระผมเคยให้ความคิดว่าความคิดเห็นในทางการเมือง การที่จะ
 แสดงความคิดเห็นว่าประเทศจะต้องปกครองอย่างไร จะต้องบริหารอย่างไรนั้น
 ก็เป็นหน้าที่ เป็นสิทธิของคนเจ้าของแผ่นดินทุกคนมีสิทธิที่จะคิดได้ ความ
 ชัดแย้งความไม่เห็นควยกันนั้นควรที่จะพิจารณากันควยความเคารพ แต่ถ้า
 หากว่าความชัดแย้งความไม่เห็นควยกันนั้นจะนำไปซึ่งความวิบัติของชาติของ
 สถาบันแล้วก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องดำเนินการว่าหลังจากวันที่ ๖ ตุลาคม

๒๕๑๔ มาจนถึงวันนี้เราจะทำอะไร ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมได้
 เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรขึ้นเพราะสาเหตุดังกล่าวนี้ เพราะ
 สาเหตุเงินไขสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดคนไทยต้องเกิดแตกแยกกัน ออกเป็นฝักเป็น
 ฝ่าย มีความคิดเห็นไปในทางขัดแย้ง ไม่เห็นลงรอยกันก็เนื่องจากว่า เกิดมี
 ช่องว่างระหว่างคนภายในชาติ คนส่วนใหญ่ของประเทศต้องตก ระบาย ล้ามาก
 ต้องอยู่ในฐานะที่ยากจนข้นแค้น ต้องอยู่กินกันอย่างลำบากลำบาก แต่คนอีก
 กลุ่มหนึ่งได้เสวยสุข ได้อยู่กับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ความ
 แตกต่างกันดังกล่าวนี้ได้สร้างเงินไขสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดการแตกแยกแตก
 ร้าวความร้าวฉานขึ้นระหว่างคนไทยต่อคนไทยต่อไปอีกไม่มีวันสิ้นสุด และวัน
 หนึ่งเราไม่สามารถที่จะมาทำนายว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับประเทศของเรา

ท่านประธานที่เคารพครับ ร่างพระราชบัญญัติสภาเกษตรกร
 ฉบับนี้เป็นร่างที่กระผมได้พิจารณาจากรากฐานอะไร กระผมพิจารณาจาก
 รากฐานที่ว่าประเทศของเราเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์มั่งคั่งด้วย ทรัพยากร
 เป็นประเทศที่ในรอบปี ๆ หนึ่งนั้นธรรมชาติจะเอื้ออำนวยโดยการมีร่องชลสม
 พาค่าน ๔ เดือนใน ๑ ปี จะมีฝนตกชุก ทำให้ดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ ดิน
 แ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ซึ่งน่าจะทำให้คนไทยเป็นคนที่มีฐานะร่ำรวย น่าจะทำ
 ให้ประเทศของเราเป็นประเทศที่มั่งคั่ง แต่ทำไมครับ ทำไม คน ๘๐ เปอร์เซ็นต์
 ของประเทศยังคงอยู่ในฐานะที่ย่ำแย่และยากจน ทำไมประเทศของเราจึง
 ต้องไปกู้หนี้ยืมสินเข้ามา ประเทศของเราซึ่งควรจะเป็นประเทศมหาเศรษฐี
 ได้ และทุกครั้งที่มีใครพูดถึงประเทศไทย เมื่อมีการพูดว่าประเทศไทยคือ
 ประเทศด้อยพัฒนา เราก็มามีคเป็นอันกันไปสักเล็กน้อยว่าเรากำลังพัฒนา แต่
 ในฐานะที่เป็นคนไทยเป็นเจ้าของประเทศ กระผมมีความรู้สึกว่าเป็นคำพูด
 ที่เสียดแทงเข้าไปในความรู้สึก สร้างความปวดร้าว ซึ่งเราน่าจะได้แก้ไข
 และเราน่าจะได้วิเคราะห์หาความมั่งคั่งของเราที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่มีอยู่ใน
 ขณะนี้เราทำไมถึงไม่มีการชุกคนขึ้นมา กระผมก็ได้ทบทวนเอาเหตุการณ์นี้

ขึ้นมาแล้วก็เดินแนวความคิดต่อไปว่าเราจะทำอย่างไร จึงจะก่อให้เกิดความมั่งคั่งและความอุดมสมบูรณ์ขึ้นกับประเทศและคนไทยส่วนใหญ่ กระผมก็คิดว่าในขณะนี้หรือตลอดระยะเวลาที่เราผ่านมา ที่เราเรียกตัวเราเองว่าเรากำลังพัฒนาอยู่นั้น เรากำลังเดินไปในทางที่ถูกเป้าหมาย หรือผิดเป้าหมายในการที่จะแก้ไขปัญหา กระผมขอกราบเรียนว่าคน ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของประเทศซึ่งเป็นเกษตรกรชาวไร่นานานั้นตกอยู่ในฐานะที่ยากจน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งก็นั่งอยู่ในที่ประชุมนี้ท่านก็ได้ยืนยันกับกระผมในขณะที่กระผมกล่าวว่าในประเทศไทยเรามีคนสงฆ์สาวกรอกชายในต่างประเทศเพียง ๑๐ กว่าคน แต่เขามีฐานะร่ำรวยมีกำไรได้หนึ่งเป็นร้อย ๆ พัน ๆ ล้านบาท ท่านทั้งหลายครับ สังคมนีจะไปรอดได้อย่างไรถ้าหากว่าเราไม่ปรับช่องว่างระหว่างคนนี้เข้ามาให้ได้ กระผมจึงคิดว่าถ้าหากเราจะขจัดช่องว่างอันนี้เราก็จะต้องดำเนินการทุกสิ่งทุกอย่างในการสร้างกตিকা เพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม ต่อสังคมนี้ให้ได้ กระผมขอกราบเรียนว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นำจุดสำคัญที่สุดก็คือว่าทำอย่างไรจึงจะให้มีการควบคุมปริมาณการผลิตพืชผลทางเกษตรได้ ทำอย่างไรจึงจะให้มีการควบคุมปริมาณการผลิตได้ นี่เป็นปัญหาสำคัญ ถ้าเราควบคุมปริมาณการผลิตไม่ได้เราก็ไม่สามารถที่จะรู้ว่า ความต้องการของตลาดกับปริมาณการผลิตนั้นเท่ากันหรือไม่เมื่อเราไม่สามารถที่จะรู้ในสิ่งนี้ได้เราก็ไม่สามารถที่จะกำหนดราคาขายได้ เมื่อเราไม่สามารถที่จะกำหนดราคาขายได้ ภาวะของเกษตรกรไม่ว่าจะสังกัดอยู่ในกลุ่มเกษตรกรหรือว่าในกลุ่มสหกรณ์ทั่ว ๆ ไปในขณะนี้ได้รับการส่งเสริมอย่างไร ได้รับการส่งเสริมว่ามีสิทธิที่จะกู้เงินจากสถาบันการเงินไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชนได้ กู้เงิน ๑๐๐ บาทไปลงทุนปลูกผักปลูกผลไม้เวลาขาย ๆ ได้ ๔๐ บาท ภาวะของเกษตรกรเป็นอย่างไรทั่วประเทศ คน ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของประเทศอยู่ในภาวะอย่างนี้ แล้วภาวะเศรษฐกิจอันเป็นส่วนรวมของประเทศจะเป็นอย่างไร

ในเมื่อกำลังผลิตของเราแทนที่จะเป็นผู้อยู่ผลิตกลับมาเป็นผู้บริโภค แทนที่จะกลับมาเป็นกำลังซื้อ แต่กลับเป็นผู้บริโภคที่ไม่มีเงินจะไปซื้อของบริโภค ไม่มีเงินที่จะเอาไปเปลี่ยนเป็นกำลังซื้อ เมื่อประเทศเราขาดแคลนจุดนี้ เราไม่สามารถจะแก้ไขจุดนี้ได้ ความยากจนจึงเกิดขึ้นแก่ประเทศของเรา รัฐบาลได้บอกให้เราทราบว่าภัยที่เกิดขึ้นกับประเทศนี้มีอยู่ ๖ ประการ คือ ภัยที่เกิดจากคอมมิวนิสต์ ภัยที่เกิดจากข้าราชการคอร์รัปชั่น ภัยที่เกิดจากข้าราชการกตัญญูแห่งประชาชน ภัยที่เกิดจากความยากจนของประชาชน ภัยที่เกิดจากบุคคลผู้ถือคัมภีร์รัฐบาล และภัยที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรม ถ้าหากเราจะพิจารณาที่จะแก้ไขภัยทั้ง ๖ ข้อใดแล้วนี้ แยกตรงจุดเดียวครับ คือแก้ภัยในหัวข้อที่ ๔ คือความยากจนของประชาชน ความยากจนของประชาชนแก้ไขได้อย่างไร เรามักจะถามกัน เราจะแก้ไขไม่ได้เลย ถ้าหากว่าเราอาจจะส่งเสริมให้ประชาชนกู้เงิน ๑๐๐ บาท เอาไปลงทุนในการปลูกผักปลูกผลไม้ เมื่อเวลาเก็บเกี่ยวขายได้เพียง ๕๐ บาท เราก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขความยากจนได้ ทั้ง ๆ ที่พื้นแผ่นดินของเรานั้นได้มีความอุดมสมบูรณ์ เรามีทรัพยากรสินแร่มากมายมหาศาล แต่เราก็ไม่สามารถที่จะหยิบจะนำขึ้นมาใช้ได้ เพราะฉะนั้นเราก็จะต้องเผชิญภาวะที่เป็นภัยดังที่รัฐบาลได้บอก คือภัยตามข้อ ๔ ความยากจนของประชาชน ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ท่านประธานสภาครับ สาระของร่างพระราชบัญญัติของกระผมนี้ กระผมได้เห็นว่า การจะแก้ไขปัญหาความยากจนของคนส่วนใหญ่ นั้นจะต้องเริ่มจากการจัดระบบของเกษตรกร ขณะนี้เกษตรกรเรามีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรนั้น เป็นกลุ่มเกษตรกรนี้ แยกกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้กระจัดกระจายกันอยู่ เราไม่สามารถที่จะนำเอาความกระจุกกระจายเหล่านั้นขึ้นมาดำเนินการในการที่จะกำหนดว่ามีหนึ่งเขาควรจะมีผลิตผลผลิตทางเกษตรสักเท่าไร เราไม่สามารถที่จะให้เขารับรู้เลย เพียงแต่ฟังจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องบอกว่าปีนี้ตลาดต่างประเทศนั้นต้องการข้าวโพคเท่านี้ ต้องการนี้เท่านี้ ต้องการ

ชาวเท่านั้น เสร็จแล้วข้าราชการในท้องถิ่นเวลาไปออกกับราษฎร ไปออกกับชาวไร่ชาวนาบอกว่านี่อย่าปลูกกระเทียมมากนัก อย่าปลูกข้าวโพดมากนัก เพราะวาทลาคต่างประเทศไม่ดี แต่ในขณะที่ที่ที่แล้วมานี้ เขาขายกระเทียมได้ราคาดี เขาขายข้าวโพดได้ราคาดี เขาไม่มีวันที่จะเชื่อเพราะว่าเขาคิดว่าถ้าเขาปลูกข้าวโพดให้มากขึ้น เขาปลูกกระเทียมให้มากขึ้นเขาก็จะสามารถขายผลผลิตของเขามากขึ้น แล้วเขาจะมีกำไร เขาก็ได้แต่มีความหวังกับลม ๆ แล้ง ๆ เป็นความหวังที่ขาดหลักการ หวัง ๆ ที่เรามั่นใจว่าระบบราชการของเราก็สามารถเข้าไปถึงเขา แต่สภาพอันนั้นไม่ได้ทำให้เขาจะต้องมาเชื่อว่าเมื่อไปกำหนดปริมาณว่าให้เขาปลูกเท่านั้นเท่านั้นแล้วเขาจะต้องปลูก เขาปลูกไม่ได้ เพราะเราได้ดำเนินการในเรื่องแก้ไขกฎหมายนี้มา ปล่อยให้ทุกสิ่งทุกอย่างล่อยตัวควยตัวของตัวเองตลอดเวลา ปล่อยให้มันไปตามธรรมชาติ เพราะฉะนั้นภาวะของประเทศจึงเกิดขึ้นอย่างนี้ กระทบชอกชวาบเรียนว่า ถ้ามีการจัดตั้งสภาเกษตรกรขึ้นแล้ว เราก็สามารถที่จะกำหนดปริมาณการผลิตโดยเกษตรกรเองเป็นผู้กำหนด ร่วมกับทางราชการบ้านเมือง เช่นกระทรวงพาณิชย์บอกวาทลาคต่างประเทศ และในประเทศต้องการข้าวโพดในปีต่อไป ๕ แสนตัน สภาเกษตรกรเขาก็จะดำเนินการในกิจการที่จะให้คณะกรรมการของเขาเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องเหล่านี้ เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงว่าจะต้องผลิตข้าวโพด ๕ แสนตันแล้ว เขาก็จะกำหนดต่อไปยังสภาเกษตรกรจังหวัดให้จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งเป็นจังหวัดหลัก ๒ จังหวัดในการผลิตข้าวโพด จังหวัดหลัก ๒ จังหวัดนี้ก็จะได้กำหนดในสภาของเขาว่าจังหวัดแต่ละจังหวัดนั้น เขาควรจะได้ปลูกข้าวโพดกัน เป็นปริมาณสักเท่าไร เสร็จแล้วสภาเกษตรกรจังหวัดก็จะลงไปจนถึง สภาเกษตรกรตำบลว่าตำบลนั้นจะปลูกได้เท่าไร ตำบลนี้จะปลูกได้เท่าไร การกำหนดปริมาณการผลิตซึ่งกำหนดโดยตัวของเขาเอง และรัฐบาลมีส่วนร่วมอยู่ด้วยก็จะเกิดขึ้น ดังนี้ เมื่อเรากำหนดปริมาณการผลิตได้เราก็สามารถที่จะขายสินค้า หรือผล

ผลิตทางเกษตรนั้นโคหมักเมื่อเราขายโคหมัก เพราะเรารู้ความต้องการ
 ของตลาด เมื่อเรารู้ความต้องการของตลาด เราก็สามารถที่จะขายโค
 และแน่นอนที่สุดเราจะต้องกำหนดราคาขายโค นั่นก็หมายความว่า เมื่อ
 เกษตรกรไปกู้เงินเข้ามา ๑๐๐ บาท แทนที่จะขายโค ๕๐ บาท เขาอาจจะ
 ขายโค ๑๐๐ บาท หรือ ๑๕๐ บาท นั่นก็หมายความว่า กำลังผลิตของ
 ประเทศซึ่งเป็นคน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของประเทศนั้นก็อาจจะมั่งคั่งในการ
 ดำรงชีวิต กำลังผลิตนั้นก็ก็จะกลับมาเป็นภูมิโลก ก็ก็จะกลับมาเป็นกำลังซื้อ
 เขาก็สามารถที่จะเดินออกจากห้องทุ่งทองนาไปจับจ่ายใช้สอยในตลาด ไป
 ซื้อสินค้าจากร้านค้ามากขึ้น ร้านค้าก็สามารถที่จะขายสินค้าได้มากขึ้น เสีย
 ภาษีให้รัฐมากขึ้น สิ่งสินค้าจากโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น โรงงาน
 อุตสาหกรรมก็สามารถจะผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของเขามากขึ้น แล้วก็เสีย
 ภาษีให้รัฐมากขึ้น นำเงินกำไรที่ได้จากการขายสินค้าจากรองงานนั้น ไป
 เพิ่มเป็นเงินสวัสดิการและค่าจ้างแก่คนงาน และเงินภาษีอากรที่ได้รับจาก
 พศก และโรงงานอุตสาหกรรมนั้นส่วนหนึ่งเอามาทะนุบำรุงประเทศ อีก
 ส่วนหนึ่งก็สามารถที่จะเอาไปเพิ่มเป็นเงินเคื้อน สวัสดิการ เอาไปเพิ่มเป็น
 เงินที่จะซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ มาแก้ไขและป้องกันประเทศ เมื่อเป็น
 อย่างนั้นแล้ว ข้าราชการก็จะเป็นกำลังซื้อเพิ่มขึ้นไปอีก ธรรมดาตามโรงงาน
 ต่าง ๆ ก็จะเป็นกำลังซื้อเพิ่มขึ้นไปอีก กระทบมองเศรษฐกิจของประเทศเหมือน
 กับชาวบ้านคนหนึ่งมอง ถ้าเราแก้ปัญหาอย่างนี้ให้กำลังผลิตส่วนใหญ่ กลับมา
 เป็นกำลังซื้อแล้ว ประเทศของเราก็จะมั่งคั่งขึ้นได้ แต่ท่านประธานที่เคารพ
 ครับ กระผมคิดว่าเมื่อกระผมพยายามเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แล้วก็
 ถูกพิจารณาในชั้นคณะกรรมการ กระผมขอกราบเรียนท่านประธานต่อสภา
 แห่งนี้ว่า ๓ ครั้ง ๓ วัน แต่ละครั้งนั้น ทางคณะกรรมการ ได้เชิญ
 ข้าราชการ หน่วยงานราชการทั่วพื้นที่ เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพิจารณาด้วยทุกครั้ง
 ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ถูกพิจารณาในคณะกรรมการ ๓ ครั้ง เสนอ

เข้าสภา ๓ ครั้ง แล้วก็เลื่อนไป มีอันต้องเลื่อนไป ๆ จนกระทั่งมาถึงวันนี้
 แทกกระผมก็เห็นว่าเมื่อมาถึงวันนี้และถูกพิจารณาในวันนี้ ก็เป็นมติหมายที่ตี
 ประการหนึ่ง เพราะมาตรงกับวันที่เรามีการเปลี่ยนแปลงเมื่อปีกลาย เมื่อปี
 ๒๕๑๔ คือวันที่ ๖ ตุลาคม กระผมจะไม่หวังอะไรมากไปกว่านั้น ในเมื่อสภ
 ครบทั้งแล้ว ได้ข้อขัดแย้งขึ้นมามากมายกายกอง โดยเฉพาะมาตรา ๑๖ ของ
 กระผมนั้นได้จำกัดสิทธิของบุคคลโดยเฉพาะคนกลาง ความจริงแล้วปัญหานั้น
 ไม่ใช่เป็นปัญหาขอ แยกที่ไม่เป็นปัญหา เพราะว่าปัญหาของกระผมได้เห็นแล้วว่า
 ต้องการที่จะให้องค์กรนี้มาเป็นผู้อำหนดปริมาณการผลิตซึ่งสามารถจะแก้ปัญหา
 ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ไปได้ แต่เมื่อมีการขยายงานเห็น ในว่า
 จะเป็นการเขียนของนักวิชาการ การพูดการจาบอกว่า ร่างกฎหมายของ
 กระผมฉบับนี้ เป็นการที่จะไปทำลายชาติใหญ่ซึ่งกำลังคุ้มครองธุรกิจของประเทศ
 ทานประธานที่เคารพครับ กระผมก็เห็นว่าสังคมเราอยู่ด้วยกันมาอย่างนี้ ก็
 อยู่กันมาด้วยความแกน ๆ เราก็เปลี่ยนแปลง ๆ มาหลายครั้งหลายหนเต็มที
 แล้ว ก็ทวนมาทบทวน มาถามตัวเราเองว่าอะไรดีขึ้นตั้งแต่เราเปลี่ยนแปลง
 การปกครองเป็นต้นมา ตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ นั้น มาจนถึงวันนี้ เรามีการ
 เปลี่ยนแปลง ๆ แล้วอีกกี่ครั้ง แล้วอะไรดีขึ้นบ้าง สำหรับประชาชาติเรา
 สำหรับประเทศเรา มีอะไรดีขึ้นบ้าง เราควรจะใคร่มาทบทวนว่าเจ้าระบบ
 เก่า ๆ เหล่านั้นควรจะมีการพิจารณาหรือไม่ โครงสร้างเก่า ๆ เหล่านั้น
 ควรจะมีการพิจารณาหรือไม่ ถ้าหากว่าเรามาทำหน้าที่ แล้วในวันนี้เรา
 ปล่อยให้ความคิดความเห็นของคนที่เรามองเราอยู่ กระผมขออนุญาตทาน
 ประธานที่จะขอเรียนว่า กระผมได้เปิดหน้า ๓ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับ
 วันนี้ ภาพการ์ตูน ภาพล้อของคุณประยูร จรรย์วามษ์ ซึ่งทานทั้งหลายก็คงจะ
 ใจคำบริบรองวานักหนังสือพิมพ์และนักเขียนภาพล้อการ์ตูนทานนี้ ทานได้ยืนยัน
 และเคารพในจรรยาบรรณวิชาชีพของท่านเป็นอย่างยิ่งเป็นที่เชื่อถือได้ ทาน
 เขียนรูปเป็นกระดิ่ง ในกระดิ่งนั้นเขียนคำว่า "ศรัทธา" แล้วก็ตีจากกระดิ่ง

ไปก็มีเป็นรูปร่าง แล้วก็บอกว่า "สถาปนาปฏิรูป" แล้วในอานั้นก็มีหอย
ซึ่งก็มีทั้งเปลือกหอยและก็มีตัวหอย เสร็จแล้วในกระตังนั้นก็มียูอยู่ ๔-๕ ตัว
อีก ๖ - ๗ ตัวนั้น หรือ ๑๐ กว่าตัวนั้นย้วยเยี้ยไต่ออกจากกระตังไป ตัวนั้น
คุณประยูร จรรยาวงษ์ เขียนว่า "ประชาชน" ท่านประธานที่เคารพ ท่าน
สมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมเป็นส่วนหนึ่งของท่าน กระผมเป็นส่วนหนึ่งของ
องค์กรนี้ ของกระบวนการนี้ เมื่อเราถูกสาธารณชนมองเราอย่างนี้ กระผม
ขอวิงวอนว่าเราควรที่จะมีการพิจารณา แต่กระผมก็ขอเรียนว่ากระผมได้รับ
การหักทวงจากหลายท่าน กระผมขออนุญาตที่จะต้องเออนามพันโท ประจักษ์
สว่างจิตร ไต่บอกกับกระผมเมื่อครั้งที่แล้วว่าจะให้ผ่านหรือไม่ผ่าน กฎหมาย
ฉบับนี้ กระผมก็บอกว่าสนับสนุนให้ผ่านกันหน่อยซิ ผ่านไม่ได้ ทำไมครับ
กระผมถามเหตุผลว่าเพราะอะไร เพราะวาระระบบราชการเราเวลานี้ ไม่
สามารถที่รับร่างกฎหมายฉบับนี้ไปปฏิบัติได้ก็คือความสับสน ไม่ใช่ท่านพันโท
ท่านสมาชิกสภาปฏิรูป ๆ ที่กระผมต้องขอประทานโทษของเอเย่ขอ ท่านผู้นั้น
เท่านั้น อื่นหลาย ๆ ท่านได้พูดถึงมาตรา ๑๖ ว่ามาตรา ๑๖ นี้กระผมถูกตั้ง
ป้อมเล่นงานหนักกระผมก็อยากจะพิสูจน์ว่าเราจะเอาอย่างไรกัน เราจะ
ปล่อยให้ระบบต่าง ๆ ที่คาราคาซังเป็นระบบ चुคเลือก แล้วก็ทำลายสร้าง
ความเสื่อมโทรมจนเกิดความยากจนให้กับประเทศเรา เราจะปล่อยให้
เป็นอย่างนั้นหรือ สร้างความสับสนให้กับกระผม กระผมมารู้อาเมื่อวานนี้
ได้มีการประชุมคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ของสภาแห่งนี้ เนื้อหา
สาระประชุมเมื่อวานนี้ ก็ไต่บอกว่าแนวความคิดที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้เป็นแนวความคิดที่ดี แต่ที่ว่าหนักหนอยก็หนักตรงมาตรา ๑๖ ที่ไป
กำหนดว่าห้ามไม่ให้พ่อค้าคนกลางนี้เข้าไปซื้อสินค้าเพื่อมาแปรสภาพ แปรรูป
แล้วเอาไปขายเพื่อเอากำไร แต่ทั้ง ๆ ที่พรรคสองกระผมได้เขียนว่า ถ้า
หากพ่อค้าคนกลางประสงค์จะทำการค้ากับเกษตรกรอย่างนั้น ก็ให้จ
ทะเบียนกับสภาเกษตรกรเสีย แต่ก็ยังมีปัญหากันอย่างนี้อยู่ กระผมจึงขอ

อนุญาตของท่านประธานว่ากระผมจำเป็นต้องขอเสนอเรื่องใหญ่
 โทที่จะแก้ไขปัญหาของประเทศชาติโดยวิธีการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ของ
 กระผม เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาเกษมศกกรแห่งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจ ของสภา
 แห่งนี้ ซึ่งอีกสักครู่หนึ่งกระผมก็ใคร่ที่จะขออนุญาตของท่านประธานว่า กระผม
 จะขอให้อ่านตามข้อบังคับข้อ ๔๓ วรรคสอง เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติ
 ฉบับนี้ได้อยู่ในดุลพินิจของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลาย ให้ความได้เป็นผู้
 วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติของกระผมที่เสนอเข้ามาเป็นร่างพระราช
 บัญญัติที่แก้ไขได้ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาประเทศแล้ว โดยท่านมีข้อตั้งเพียงข้อ
 เดียวเท่านั้นมาตรา ๓๖ กระผมก็ขอให้ท่านไร้สิทธิของท่าน แต่ถาหากท่าน
 เห็นว่าร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นร่างกฎหมายควรที่จะได้มีการพิจารณาต่อไปอีก
 สักระยะหนึ่ง แล้วให้กระผมในฐานะที่เป็นเจ้าของร่าง ใ้คืนกลับไปแก้ไข
 บางสิ่งบางประการ โดยเฉพาะในเรื่องที่มีการขัดแย้งกันแล้วกระผมจะขอให้
 ท่านคัดค้านตามข้อบังคับข้อ ๔๓ วรรคสอง กระผมขออนุญาตที่จะอ่านคือ "ผู้
 เสนอผู้ถืออาจถอนญัตติของตนใดก่อนถึงวันประชุมพิจารณาญัตตินั้น แต่ถาถึง
 วันนัดประชุมแล้วจะถอนได้ตอเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม" กระผม
 ขอเอาความยินยอมของที่ประชุมนี้เป็นเสมือนหนึ่งมติที่จะแสดงต่อสาธารณะชน
 ได้ประจักษ์ว่ากระบวนการปฏิรูปโดยเฉพาะที่รองสมาชิกสภาปฏิรูปฯ นั้น
 เราจะพิจารณาอย่างไรกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะให้กระผมนำกลับไปแก้ไข
 ไขแล้วเสนอเข้ามาใหม่ หรือว่าจะให้สภาแห่งนี้ได้พิจารณาญัตติฉบับนี้สิทธิ
 อันนี้เป็นของท่านสมาชิกทั้งหลายทั้งปวง โดยอ่านตามข้อบังคับข้อ ๔๓
 วรรคสอง เพราะฉะนั้นกระผมจึงขออนุญาตของท่านประธานว่าเพื่อจะให้ไป
 ไปตั้งที่กระผมได้กรวมเรียนมา กระผมก็จะขอถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
 แต่การจะขอถอนใ้คืนสภาจะต้องเป็นผู้ให้คำยินยอม การให้คำยินยอมของ
 สภานั้นก็เสมือนหนึ่งการคัดค้านใจว่า จะให้ดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราช
 บัญญัติฉบับนี้ได้อย่างไร ขอขอบพระคุณท่านประธานสภา และขอขอบ
 พระคุณท่านสมาชิก ขอขอบคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คุณสงสุขชูเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้อธิบายมาโดยยืดยาวแล้วนะครับ แล้วในที่สุดผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ขอลอน แต่ว่าเป็นไปตามที่คุณสงสุขชี้แจง ตามข้อบังคับข้อ ๔๓ วรรคสอง การจะขอลอนได้นั้นคงได้รับความยินยอมจากสภาเพราะฉะนั้นกระผมจะขอมติต่อที่ประชุมว่าจะอนุญาตให้คุณสงสุข ภัคเกษม ถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กลับคืนไปหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้ถอนไปได้โปรดยกปุ่มเห็นด้วย ถ้าท่านผู้ใดเห็นไม่สมควรให้ถอนไป โปรดยกปุ่มคัดค้านขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : โปรดเตรียมใจสีหิครับ โปรดใจสีหิครับ

(มีสมาชิกยกปุ่มเห็นด้วย ๑๑๖ คน กดปุ่มคัดค้าน ๒๔ คน กดปุ่มงดเว้นไม่ออกเสียง ๑๒ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กลับคืนไปได้

ต่อไปเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความรับผิด ทางแพ่ง เพื่อความเสียหายจากนิวเคลียร์ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) คณะรัฐมนตรีขอเลื่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ไปก่อน จะมีท่านผู้ใดคัดค้านหรือไม่ครับ

(ไม่มีผู้ใดคัดค้าน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ถ้าไม่มีท่านผู้ใดคัดค้าน ก็เป็นอันว่าร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งเพื่อความเสียหายจากนิวเคลียร์ พ.ศ. .... เลื่อนไปในการพิจารณาราวต่อไป

ลำดับต่อไป พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

วันที่ ๓๑/๒๕๖๐ วันที่ ๒๑ ก.ย. ๒๕๖๐

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ที่ สร ๐๒๐๓/๑๘๘๘๒

สำนักนายกรัฐมนตรี

๒๐ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ ร่างพระราช
บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อ
สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึก
หลักการและเหตุผล มาเพื่อให้โปรดฯ เสนอสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ประชุมปรึกษาต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ชานินทร์ กรัยวิเชียร

(นายชานินทร์ กรัยวิเชียร)

นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

หลักการ

เพิ่มมาตรา ๑๐๓ ทวิ เพื่อยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการ

เหตุผล

เพื่อเป็นการสนองตอบศรัทธาของผู้บริจาคทรัพย์สิน ให้แก่ทางราชการสมควรให้การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

"มาตรา ๑๐๓ ทวิ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคนำเข้าแก่ทางราชการ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม"

.....
.....

นายอัมพร จันทรวิจิตร (รองนายกรัชมณฑล) : ท่าน
ประธานสภาที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย รัฐบาลขอเสนอร่าง
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....
โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

หลักการ เพื่อเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๑ ทวิ เพื่อยกเว้นคา
ชกรรมเนียบการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจา
คให้แก่ทางราชการ

เหตุผล เพื่อเป็นการสนองตอบศรัทธาของผู้บริจาคทรัพย์สินให้
แก่ทางราชการจึงเป็นการสมควรที่จะให้การจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรม
เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการ ได้รับการยกเว้นคา
ชกรรมเนียบตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องตราพระราช
บัญญัติขึ้น ขอขอบคุณครับ

นายสุกิจ ศรีสาคร : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
สุกิจ ศรีสาคร ในการที่รัฐบาลได้เสนอแก้พระราชบัญญัติที่ดินนี้ กระผมเห็น
ว่าเป็นความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าในปัจจุบัน และระยะ
ที่ยานมาประมาณ ๒ - ๓ ปีนี้ ปรากฏว่ามีผู้บริจาคที่ดินให้แก่รัฐเป็นจำนวน
มากมาย เริ่มตั้งแต่รัฐบาลจะปฏิรูปที่ดินองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้ทรงเป็นผู้นำในการที่จะพระราชทานที่ดินให้แก่พสกนิกรเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
และหลังจากนั้นต่อมาประชาชนทั้งหลายที่มั่งคั่งก็ได้โดยเสด็จพระราชกุศลบริ
จาคที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินอีกเป็นจำนวนมากและระยะต่อมาอีกครั้งหนึ่ง ใน
เมื่อรัฐบาลมีโครงการที่จะสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ก็ได้มี
ประชาชนเป็นจำนวนมากถวายความจงรักภักดี บริจาคที่ดินและทรัพย์สินอัน
รวมทั้งเงินค้ำในการที่ประชาชนได้รวมใจกันบริจาคที่ดินให้แก่ทางราชการ
นั้นก็เป็นนิมิตอันดีว่า คนเราที่เป็นผู้มั่งคั่งได้เห็นอกเห็นใจคนจน ประชาชน
ผู้มั่งคั่งได้เห็นอกเห็นใจคนจนในการที่จะมีโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือคนยาก

คนจนที่ไม่มีกำลังปัญญาในการที่จะไปรักษาตามคลินิกต่าง ๆ เพราะฉะนั้น ท่านจะให้ประชาชนผู้ที่มีบริจาคที่คืน จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเนียบอีกด้วยแล้วนั้น กระทบก็รู้สึกว่าเป็นการที่ไม่ชอบนักโดยเฉพาะเรื่องนี้ ในการประชุมสภา ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ครั้งที่ ๑๕ กระทบก็ใคร่ขออนุญาต ท่านประธาน เสนอแนะเรื่องนี้แก่รัฐบาล เมื่อคราวที่ คุณดวง คีวาจัน เสนอแก้กฎหมายที่คืน ในครั้งนั้น หลโท ไสว ดวงมณี ท่านก็ใคร่อภิปรายสนับสนุน และกระทบขอ ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลได้รับความคิดเห็นของสมาชิกสภาปฏิรูปการ ปกครองแผ่นดินแห่งนี้ไปออกกฎหมาย เพราะวากฎหมายบางอย่างนั้นสมาชิก แห่งสภานี้จะออกเองมิได้ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕ นั้น ห้าม มิให้สมาชิกออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ในเมื่อสมาชิกไม่มีทางที่จะ แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินและใคร่เสนอแก่รัฐบาล รัฐบาลก็ได้รับ ไปพิจารณาและออกกฎหมายมาตามความประสงค์ ถึงแม้ว่าตัวกระทบเองนี้ จะเป็นผู้น้อยคอยปัญญาไม่เหมือนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่อ้างตน แต่กระทบ ก็มีประสบการณ์เพียงพอที่จะเสนอแนะให้รัฐบาล กระทำในสิ่งที่ประชาชน ต้องการ และสิ่งที่กระทบประสบการณ์มาว่าอะไรควรแก้ไข กระทบจึงขอ กราบเรียนขอบพระคุณรัฐบาลไว้ ณ โอกาสนี้ และกระทบเห็นด้วยทุก ประการครับในการที่รัฐบาลใคร่เสนอกฎหมายฉบับนี้มา ขอบพระคุณครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : มีท่านผู้ใดจะขอ อภิปรายอีกหรือไม่ครับ เชิญครับ

นายจันทร์ แผลงศร : ท่านประธานที่เคารพ จากร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้ใคร่ขอร้องไว้เพียงว่ายกเว้นค่าธรรมเนียมในกรณีที่มีบริจาค ที่คืนให้แก่ทางราชการเท่านั้น กระทบมีความเห็นว่า ในการบริจาคที่คืนให้ แก่ทางราชการของประชาชนนั้นในบางครั้งบางรายเขามีใ้ใคร่ให้คืนทั้งหมคให้ แต่บางส่วน ไม่ใ้ทั้งแปลงซึ่งจะต้องทำการแบ่งแยกโฉนด หรือเอกสารสิทธิ

อย่างอื่นด้วย ในกรณีเช่นนี้จะมีบัญญัติไว้ด้วยว่า ให้ความคุ้มครองแก่
 ชนรรมเนียมในการดำเนินการทำการแบ่งแยกดินแดนหรือเอกราชด้วยเพราะ
 ว่าเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งไปทำการรังวัดแบ่งแยกนั้น จะเรียกเก็บค่าพาหนะ
 ค่าเบี้ยเลี้ยงหลายประการด้วยกัน กระผมใครขอให้ได้มีการพิจารณา และ
 บัญญัติในเรื่องนี้ไว้ด้วยครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : มีท่านผู้ใดจะ
 อภิปรายเพิ่มเติมอีกหรือไม่ครับ คุณสุกิจว่าอย่างไรครับ

นายสุกิจ ศรีสาคร : ท่านประธานครับ กระผมขออีกนิด
 เดี่ยวเถอะครับ ขอฝากรัฐบาลในการที่ข้าราชการได้เกษียณอายุ ท่านก็มี
 ประกาศวุฒิบัตรหรืออะไรทำอะไรให้เป็นการแสดงว่าข้าราชการ ได้กระทำ
 ความดีมา ก็เช่นเดียวกันครับถ้าหากว่าประชาชนได้บริจาคที่ดินหรือทรัพย์สิน
 ใด ๆ ก็ตามให้แก่รัฐนั้น กระผมขอฝากรัฐบาลไว้ว่าถ้าจะได้มอบสิ่งหนึ่งสิ่งใด
 ให้เป็นที่ระลึก หรืออย่างน้อยที่สุดเป็นประกาศเกียรติคุณ ให้แก่ผู้บริจาคที่ดิน
 นั้น ซึ่งการที่จะทำเช่นนี้ก็เป็นการหมกเป็ลืองไม่มากนัก แต่ก็เป็นการสำนึกใจ
 แก่ผู้บริจาค และก็จะ เป็น.....

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เอาละครับ
 นี่นอกหลักการของกฎหมายฉบับนี้นะครับ ผมรับแทนรัฐบาลว่ารัฐบาลจะรับไป
 พิจารณาครับ

นายสุกิจ ศรีสาคร : ครับ กระผมฝากไว้ครับ

นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา : ท่านประธาน กระผมยังสงสัย
 ว่าวักละครับจะได้ยกเว้นหรือเปล่า กระผมขอเรียนตามรัฐบาลครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ยกเว้นอย่างไร
 ครับวักนี้

นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา : สมมติว่า มีราษฎรหรือ
 ประชาชนยกที่ให้แก่วัก ทางวักก็ได้รับที่ดิน แล้วผู้บริจาคที่ดินให้วักก็ยัง

LIRT

ต้องไปเสียภาษีอีก กระทบไม่ทราบว่ารัฐบาลได้คิดถึงเรื่องนี้ไว้ด้วยหรือไม่
กระทบขอเรียนตามครับ

นายอัมพร จันทวิจิตร (รองนายกรัฐมนตรี) : ท่าน
ประธานที่เคารพ ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย สำหรับปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการ
แบ่งแยกในกรณีที่มีผู้บริจาคอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ทางราชการนั้น เรื่องนี้ก็คง
จะมีปัญหาเป็นส่วนน้อย และในเรื่องนี้ทางราชการได้พิจารณา และคำนึงถึง
เฉพาะในเรื่องการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ในเรื่องเกี่ยวกับมูลค่า
กรรมเนียบการแบ่งแยกนั้นเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย และในเรื่องนี้กระผม
ก็ได้รับทราบจากการพิจารณาซึ่งทางกระทรวงมหาดไทยได้บันทึกไว้ว่า เป็น
เรื่องที่จะอาจจะตกลงกันได้ระหว่างผู้บริจาคกับทางราชการ

สำหรับปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับวัดนั้น กระผมขอกราบเรียนว่า
โดยที่ความมุ่งหมายในการนี้เรามุ่งเฉพาะเพียงเรื่องที่ว่าผู้บริจาคทรัพย์สิน
ซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ทางราชการเท่านั้น วัดเป็นนิติบุคคลอีกส่วนหนึ่ง
ซึ่งการจะรับหรือการจะให้อย่างไรนั้น ก็เป็นเรื่องที่วัดในฐานะซึ่งเป็น
นิติบุคคลอาจจะดำเนินการได้ เราไม่มีสิทธิมีส่วนที่จะไปก้าวล่วงถึงวัดได้ครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เอาละครับ ผม
จะขอมติที่ประชุมว่า ท่านผู้ใดเห็นสมควรจะรับหลักการร่างพระราช
บัญญัติฉบับนี้ โปรดยกมือเห็นด้วย ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควรรับหลักการ โปรด
ยกมือคัดค้าน ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : โปรด
เตรียมใจสัทธิครับ โปรดใช้สิทธิครับ

(มีสมาชิกยกมือเห็นด้วย ๑๗๒ คน ยกมือคัดค้าน ๒ คน กต
ปมงดเว้นไม่ออกเสียง ๒ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เป็นอันว่าที่
ประชุมลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กรรมการระดับ รัฐบาล

นายอัมพร จันทรวิจิตร (รองนายกรัฐมนตรี) ท่านประธาน
ที่เคารพ รัฐบาลขอเสนอกรรมการเต็มสภาพิจารณาคราวเดียว ๓ วาระ
ครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เนื่องจากกรณีนี้เป็น
กรณีเร่งด่วนโดยเจตนาอย่างถึงการบริจาคนให้ทางราชการสำหรับสร้าง
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ตามข้อบังคับข้อ ๕๕ วรรคสอง ถ้าเมื่อ
รัฐบาลเสนอให้ทั้งกรรมการเต็มสภาจะสามารถทำได้ ผมอยากจะเวียน
ถามสมาชิกว่ามีท่านผู้ใดคัดค้านหรือไม่ครับ ที่จะให้ทั้งกรรมการเต็มสภา
(ไม่มีผู้ใดคัดค้าน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เมื่อไม่มีท่านผู้ใด
คัดค้านก็ถือว่าให้ส่งกรรมการเต็มสภาพิจารณาคราวเดียว ๓ วาระ ต่อไป
เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒ โดยกรรมการเต็มสภา สมาชิกทุกคนในที่
ประชุมประกอบพร้อมกันเป็นคณะกรรมาธิการระดับ แล้วประธานของที่
ประชุมก็มีฐานะเป็นประธานคณะกรรมาธิการด้วย ซึ่งเป็นทั้งการพิจารณาชั้น
กรรมาธิการ และการพิจารณาของสภาโดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา
รวมกันไปในตัวตามข้อบังคับข้อ ๑๐๑ ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการ
ต่อไปครับ

พินเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) :
ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....
.....

โดยที่ เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๓ ทวิ แห่งประมวล
กฎหมายที่ดิน

"มาตรา ๑๐๓ ทวิ การจดทะเบียนและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
ที่บริษัทรักษาให้แก่ทางราชการ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม"

.....
.....

นายนาม พูนวัฑฒ : ท่านประธานที่เคารพ ในมาตรา ๓ นี้
 กระผมใคร่ขอเพิ่มเติมข้อความในมาตรา ๑๐๓ ทวิ เป็นดังนี้ครับ "มาตรา ๑๐๓
 ทวิ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับสิ่งทาวินิจฉัยที่บริจาคให้แก่ทาง
 ราชการหรือสภาการศึกษาไทย ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม" เหตุผลเพราะ
 กระผมเห็นว่า การบริจาคให้สภาการศึกษาไทยไม่ว่าเพื่อจะสร้างโรงพยาบาล
 กิจหรือสร้างสถานีนามบัตร มีผลเท่ากับเป็นการบริจาคให้ทางราชการสร้าง
 โรงพยาบาลนั่นเอง เพราะฉะนั้นก็จะยกเว้นค่าธรรมเนียมให้เช่นเดียวกัน
 ขอบคุณครับ

นายฉิมพร จันทร์วิจิตร (รองนายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานสภาที่
 ที่เคารพ เรื่องนี้ก็สุดแต่คณะกรรมาธิการจะกรุณาเห็นสมควรครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : มีท่านผู้ใดจะมีความเห็น
 อย่างไรอีกหรือไม่ เชิญครับ

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
 ขอแปรญัตติเพิ่ม "การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่บริจาคแก่ทางราชการ
 "สภาการศึกษาไทย วิทยาลัย และมูลนิธิการกุศลสาธารณะ" กระผมขอเพิ่มเติมครับ"

นายจันทร์ แผลงสร : ท่านประธานที่เคารพ นอกเหนือไปจาก
 ที่ท่านสมาชิกได้ขอแปรญัตติเพิ่มเติมข้อความไปแล้ว กระผมใคร่ที่จะขอกราบ
 เรียน ขอเพิ่มเติมข้อความตามที่กระผมได้กราบเรียนไปแล้วเมื่อกี้ ซึ่ง ขาด
 รองนายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงว่า ในเรื่องค่าธรรมเนียมการแบ่งแยกโฉนดนั้น
 อาจจะเป็นการตกลงกันได้ อันนี้กระผมไม่ทราบว่า จะตกลงกันได้ด้วยประการ
 ใด ถ้าตกลงกันได้โดยให้เจ้าของที่เป็นผู้ออกก็มีค่าเหมือนเดิม เพราะฉะนั้น
 กระผมใคร่ขอแปรญัตติเพิ่มเติม เป็นวรรคถัดไปหรือลดหย่อนค่าถัดไป จากที่ท่าน
 สมาชิกผู้มีเกียรติได้เสนอไปแล้วว่า "ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม" เพิ่มเติมคำว่า
 "ในการจัดทำแบ่งแยก เอกสารสิทธิ" ด้วยครับ

นายโกศลย เทศประสิทธิ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ นอกจากท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้แปรญัตติไปหมดแล้ว กระผมก็มีความคิดเห็นอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้แปรญัตติไปแล้ว ยกเว้นเรื่องวัคนะครับ เรื่องวัคนะครบมีความเห็น เช่นเดียวกับรัฐบาลว่าคงอาจจะตกลงกันได้ แต่มาตรา ๑๐๓ ทั่วนี้มีอะไรบกพร่องอยู่หนึ่งครั้ง "การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคนั้นให้แก่ทางราชการ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมอันนี้ครั้ง "ที่บริจาคนั้นครั้ง การบริจาคนั้น กระผมขอความกรุณาเพิ่ม "ที่มีผู้บริจาคนั้นเป็นเอกชนหรือนิติบุคคล" กระผมขอแปรญัตติเท่านั้นครับ

นายเปล่งศักดิ์ ประกาศเกสิทธิ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพครับ สำหรับเมื่อสักครู่นี้เกี่ยวกับมีการเพิ่มเติมเรื่องสภาการศึกษา วิชาและมูลนิธิกุศลสาธารณชนนั้น ในด้านส่วนตัวกระผม กระผมมีความเห็นว่าที่จริงคำว่า "มูลนิธิกุศลสาธารณชน" นั้นก็เป็นเรื่องที่สามารถครอบคลุมไปถึงองค์การที่ดำเนินการกุศลต่าง ๆ แต่กระผมมีความห่วงใยอยู่ว่า ในประเทศไทยเรามีมูลนิธิกุศลสาธารณชนที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของส่วนรวม และบางแห่งก็หมายถึงส่วนรวม คือเป็นเรื่องของส่วนบุคคล แล้วก็ใช้ส่วนรวมเป็นเครื่องมือในการที่จะได้รับการยกเว้นภาษีต่าง ๆ และก็ไปเป็นผลประโยชน์ของส่วนบุคคลเข้าเมื่อเป็นอย่างนั้น คำนี้เป็นคำกลางแล้วไปควบคุมทั้งหมด เมื่อเราออกกฎหมายครั้งนี้ออกไปแล้ว กระผมกลัวว่าจะเป็นประโยชน์ให้แก่ส่วนบุคคลบางประเภทที่ยังดำเนินการอยู่ เพราะเรามีช่องโหว่ทางด้านกฎหมาย เมื่อเป็นอย่างนั้น กระผมเองถ้าจะมีการลงมติในเรื่องมูลนิธิกุศลสาธารณชนแล้ว ก็อยากจะให้เจาะจงลงไปเลยหรือมีประกาศพิเศษออกมาว่ามูลนิธิชื่อสมาคมหรือสโมสรหรือสภาอะไรจึงจะได้รับการยกเว้น เช่น สภามหาเมฆภูมิ สภากาการศึกษาต่าง ๆ อะไรอย่างนี้เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระผมก็อยากจะกราบฝากไว้อีกอย่างหนึ่งว่า สภาสังคมสงเคราะห์เองนั้นก็ทำงานให้แก่ทางราชการ และก็อาจจะมีผู้ที่

บริจาคมานี้ในลักษณะเดียวกับสภาทนายความไทย ก็น่าจะใส่เข้าไป แต่ถ้าไปคลุม
หมกแล้ว กระทบไม่เห็นด้วยเลย ก็อาจจะทำให้บุคคลบางประเภทได้แอบอิง
ของไหว้อันนี้ไปเป็นประโยชน์ได้ กระทบขอกราบฝากเป็นข้อคิดเห็นไว้ครับ
ขอขอบคุณ

คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ : ท่านประธานที่เคารพ คิด
มีความเห็นว่าการที่จะขยายการจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับนิติกรรมที่บริจาคให้แก่
ทางราชการ แล้วก็ขยายออกไปอีกนั้น สำหรับสภาทนายความไทยนี้มีเหตุผล
สมควรที่จะขยายออกไปถึง แต่สำหรับวัดกับมูลนิธินั้น คิดไม่ควรขอกราบเรียนให้
ที่ประชุมได้โปรดพิจารณาว่า สำหรับวัดนั้น เป็นการบริจาคเพื่อให้อำนาจไปทำ
ประโยชน์ในทางไทยต่อไป อาจจะต้องมีเงื่อนไขกันต่อไป เพราะว่าวัดท่าน
อาจจะนำเอาสิ่งหาบริบทที่บริจาคมานี้ไปทำประโยชน์ในทางที่ไม่ใช่การพร
ศาสนาได้

อีกประการหนึ่ง สำหรับมูลนิธินั้น สำหรับประมวลกฎหมายแพ่ง
มูลนิธิอาจจะ เป็นมูลนิธิประเภทที่มีได้จดทะเบียน เป็นนิติบุคคลก็มี ซึ่งกฎหมาย
แพ่งฯ รับผิดชอบ เพราะฉะนั้นก็คิดว่าจะเป็นการขยายขอบเขตออกไป โดยที่
อาจจะเกิดการไม่สมควรขึ้นได้ นอกจากนั้นแล้ว คิดคิดว่าเราควรจะต้อง
ถึงเรื่องราวใดของรัฐที่จะได้รับเข้ามาจากค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน
ด้วย ขอขอบคุณค่ะ

พลเรือโท เกตุ สันติเวชกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระทบ
เกิดความสงสัยว่า เมื่อเราได้รับหลักการในวาระที่ ๑ แล้ว ซึ่งหลักการก็
ระบุไว้ชัดแจ้งว่า "เพิ่มมาตรา ๑๐๓ ทวิ เพื่อยกเว้นค่าธรรมเนียมและ
จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการ"
ถ้าหากเราจะแปลงเป็นอย่างอื่น จะมีหลักการหรือไม่ครับ จะเพิ่มอะไร
ต่ออะไรลงไป กระทบมีความสงสัยครับ

LIRT

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เท่าที่ได้ฟังท่านสมาชิกอภิปรายมาก็ด้วยความหวังดีด้วยกันทั้งนั้น แล้วถ้าจะปล่อยให้เพิ่มเติมอะไรกันขึ้นไปอีกมากมายนั้นก็จะเป็นการเสียเวลา แล้วก็จะเป็นการนอกหลักการอย่างที่คุณเกตุเสนอนี้แหละครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่รัฐบาล เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้ามา ก็เพื่อความเร่งด่วนในการสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเป็นการใหญ่ ต่อไปก็เป็นการสร้างโรงเรียนบ้าง อะไรบ้าง ซึ่งต้องการจะขอรับความเห็นชอบเป็นการด่วนนะครับ สำหรับเรื่องอื่น ๆ ต่อไปนั้น เราก็มีความมุ่งหมายที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น แต่ว่าเห็นจะทำให้ในโอกาสต่อไป โดยเฉพาะในโอกาสนี้เท่าที่ฟังสมาชิกหลายท่านอภิปรายก็มีความเห็นร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ไปในทางเดียวกัน ผมอยากจะให้คุณจันทร์ แผลงศรี ซึ่งเป็นผู้เสนอขอแปรญัตติรวบรวมบรรดาข้ออภิปรายของท่านสมาชิกทั้งหลาย แล้วทำคำแปรญัตติให้กระทัดรัดเสนอมา แล้วรัฐบาลไม่ขัดข้องอย่างไร เราจะไต่ลงมติกันให้เรียบร้อยไป เชิญท่านรองนายก ฯ อธิบายก่อนก็ได้ครับ

นายอัมพร จันทรวิจิตร (รองนายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานสภาที่เคารพ รัฐบาลขอประทานกราบเรียนว่า หลักการในการ เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีอยู่ว่า จะยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการ คำว่า "ทางราชการ" ในที่นี้ขอที่จะหมายความถึงราชการบริหารส่วนกลางอันมีกระทรวงทบวงกรม มีราชการบริหารส่วนภูมิภาคอันได้แก่จังหวัด และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นต้น กระผมได้ฟังคำอภิปรายที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้กรุณา เสนอข้อที่ประชุม นั้น ก็เห็นว่า จะอยู่นอกหลักการที่รัฐบาลได้ประทานกราบเรียนแล้วครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คุณจันทร์ จะช่วยรวบรวมคำแปรญัตติได้หรือไม่ครับ

นายจันทร์ แผลงศร : กระผมไม่ขัดข้องที่จะรวบรวมคำแปรญัตตินั้นนะครับ แต่ว่าอย่างไรก็ดี เนื่องจากว่าเรื่องนี้กระผมได้ทำบันทึกเสนอท่านประธานไปยังรัฐบาลแล้ว ก่อนที่รัฐบาลจะให้คณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งอันนั้นเป็นแนวคิดของกระผมที่จะขอความกรุณาให้ยกเว้นรวมถึงการแบ่งแยกเอกสารสิทธิค่าธรรมเนียมเนี่ยมนั้นด้วย และที่มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้เสนอขอให้หน่วยงานอื่น เช่น สภากาชาดไทยหรือมูลนิธิที่ได้รับยกเว้นด้วยถ้ามีการบริจาค แล้วก็มีสมาชิกบางท่านก็ได้อภิปรายว่าไม่เห็นด้วย เพราะว่าอาจจะนอกเหนือวัตถุประสงค์ไป อันนี้กระผมไม่ทราบว่า จะเป็นแนวคิดที่สมานเห็นควรให้รับทั้งหมดหรือไม่ กระผมใคร่ขอรับทราบครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คือสภานี้รับหลักการของมาตรา ๓ นี้แล้วนะครับ ในที่นี้เราจะขอแปรญัตติกั้นแต่เฉพาะข้อความในมาตรา ๓ นี้ครับว่าจะคิดใจแปรญัตติอย่างไรหรือไม่ แล้วท่านรองนายก ฯ ก็ได้อธิบายไปแล้ว ที่นี้จะคิดใจแปรญัตติหรือไม่ในมาตรา ๓ นี้ เชิญคุณนามครับ

นายนาม พูนวัตถุ : ท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ และรัฐบาลได้ยื่นเข้ามาว่า หลักการนั้นเป็นแค่เพียงบริจาคให้แก่ทางราชการ ที่กระผมเสนอว่า บริจาคให้แก่สภากาชาดไทยด้วยนั้น ก็อาจจะเป็นการเกินหลักการไป แต่กระผมขอเรียนว่า เป็นเรื่องมีเหตุผลเหลือเกินว่า เมื่อบริจาคให้ทางราชการไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแล้ว บริจาคให้สภากาชาดไทยก็ไม่น่าจะเอาค่าธรรมเนียมด้วย เพราะฉะนั้นถ้าหากที่ประชุมนี้จะเห็นด้วย ก็เห็นจะต้องขมุกก่อนว่า จะขมุกให้เพิ่มหลักการใดหรือไม่ อาจจะผิดหลักการครับ อันนี้กระผมไม่ขัดข้องถ้าหากว่า ท่านประธานเห็นควรประการใดครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : หลักการ เห็นจะเพิ่มไม่ได้หรอกครับ เพราะพิจารณาไปแล้ว แต่ว่า เป็นข้อคิดเห็นที่ดีมาก ซึ่ง

LIART

อาจจะรวบรวมพิจารณารวมกับญัตติอื่นอย่างที่คุณประสงค์ก็ได้เสนอ แล้วก็ทำ
เป็นเรื่องต่อมาภายหลังอีกเรื่องหนึ่งซึ่งไม่รีบด่วน ผมคิดว่าอาจจะทำได้ ตอนนี้
เรา เขาคามหลักการ เติมเสียก่อน มีท่านผู้ใดคิดใจจะให้แปรญัตติหรือไม่ ตาม
มาตรา ๓ นี้ คุณจันทร์ว่าอย่างไร จะติดใจแปรญัตติหรือไม่ครับ

นายจันทร์ แผลงสร : กระผมก็ใคร่ขอยืนยันตามที่ไต่ถามเรียน
ไปเมื่อก่อนครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : จะแปรญัตติว่าอย่างไร
ละครับ

นายจันทร์ แผลงสร : ก็คือว่า "การยกเว้นค่าธรรมเนียม"
นั้นครับ ให้หมายความรวมถึงการแบ่งแยกเอกสารสิทธิด้วยครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เติมเท่านั้นหรือครับ

นายจันทร์ แผลงสร : ครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ทางรัฐบาลจะจัดของ
อย่างไรหรือไม่ครับ

นายอัมพร จันทรวิจิตร (รองนายกรัฐมนตรี) : อันนี้กระผมก็
ไต่ถามเรียนไปแล้วว่า ค่าธรรมเนียมนั้นก็ค่าธรรมเนียมเฉพาะในเรื่องการ
จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ไม่ใช่มีความที่จะขยายออกไปถึงเรื่องการ
แบ่งแยก ถ้าหากว่าจะจะเป็นไปตามที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องเสนอ กระผมก็เกรง
ว่าจะขัดกับหลักการที่สภาฯ ใ้รับไว้แล้วครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : นี่เป็นการประชุม
คณะกรรมการวิชาการนะครับ ไม่ใช่การประชุมสภา เพราะฉะนั้นเมื่อมีความคิด
แตกแยกเป็น ๒ ทางอย่างนี้ ผมจะขอมติที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการในวาระ
ที่ ๒ นี้ว่าท่านผู้ใดเห็นด้วยที่จะให้เติมตามคำแปรญัตติของคุณจันทร์ หรือจะให้
คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล ท่านผู้ใดเห็นสมควร เพิ่ม เติมตามที่คุณจันทร์ เสนอ

โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๑ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ท่านผู้ใดเห็นควรวีตัง
ไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๑ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เพราะฉะนั้นมาตรา ๓
นี้ที่ประชุมลงมติให้คงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล ก็เป็นการจบการพิจารณาใน
วาระที่ ๒ นะครับ ต่อไปเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๓ ผมจะขมกคือที่ประชุม
ว่าเห็นสมควรประกาศร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน
(ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ใช้เป็นกฎหมายได้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควร
ใช้เป็นกฎหมายได้ โปรดยกมือเห็นด้วย ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยก
คัตค้าน ท่านผู้ใดไม่ออกเสียง โปรดยกมืองดเว้น ท่านเลขาธิการรัฐสภา
ดำเนินการครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : โปรดเตรียม
ใช้สิทธิครับ โปรดใช้สิทธิครับ

(มีสมาชิกยกมือเห็นด้วย ๑๓๒ คน ยกมือคัตค้าน ๕ คน
งดเว้นไม่ออกเสียง ๕ คน)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติ
เห็นสมควรประกาศร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับ
ที่ ...) พ.ศ. .... ใช้เป็นกฎหมายได้

ระเบียบวาระต่อไป พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาผู้ส่งสินค้า
ทางเรือ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) คณะรัฐมนตรีขอเลื่อนไป
ก่อนในการประชุมครั้งต่อไป มีท่านผู้ใดคัตค้านบ้างครับ

(ไม่มีผู้ใดคัตค้าน)

LIRT

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดคัดค้าน ก็ขอเลื่อนไปตามที่รัฐบาลขอ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอใหม่เมื่อ ๔ เรื่องด้วยกันครั้น คือ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา เป็นผู้เสนอ)

โดยที่ทั้ง ๔ ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกันซึ่งจะต้องพิจารณารวมกันทั้งของรัฐบาลและของคณะรัฐมนตรี แต่เนื่องจาก เวลาที่จะพิจารณาโดยละเอียดไม่มีพอ รัฐบาลอยากจะขอเลื่อนไป ไม่ทราบ ว่าคณะรัฐมนตรีจะขัดข้องหรือไม่ครับที่จะให้เลื่อนไปก่อน

นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไม่ขัดข้องครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เมื่อคุณจักรชัยเจ้าของร่างไม่ขัดข้อง ก็เป็นอันว่าระเบียบวาระที่ ๒ คือเรื่องที่เสนอใหม่ทั้ง ๔ เรื่องนี้จะต้องพิจารณารวมกันไปด้วยทั้งของรัฐบาลกับของคณะรัฐมนตรี ก็จะได้เลื่อนไปใน การประชุมครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ คือผมจะได้อ่านพระราชกฤษฎีกา บัญญัติประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๐

(นายสวัสดิ์ คำประกอบ ไท่ยืนและยกมือ)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ประทับว่าอย่างไรครับ

LIRT

นายสวัสดิ์ คำประกอบ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมก็คาดไม่ถึงว่าการประชุมจะสิ้นสุดลงในตอนเช้าวันนี้ กระผมก็เป็นผู้ติดตาม ตามข้อบังคับข้อ ๓๔ เพื่อให้สภานิติบัญญัติพิจารณาปัญหาที่ไม่มีผู้ลงนามกระเป๋ากอล์ฟที่ประทับขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๒๒ เดือนที่แล้ว กับไม่มีบุคคลชื่อบริรักษ์ยานยนต์ชนรถพระที่นั่ง เมื่อเวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา ที่จังหวัดนราธิวาส กระผมก็เป็นผู้ติดตามถูกต้องตามข้อบังคับ เพื่อให้สภานิติบัญญัติพิจารณา ท่านประธานที่เคารพ ทั้งนี้ก็เนื่องจากสภานิติบัญญัติทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันสูงสุดของชาติ คือสถาบันพระมหากษัตริย์ เมื่อมีเหตุการณ์ดังนี้ได้เกิดขึ้น สภานิติบัญญัติจะหยุดนิ่งไม่ได้ สภานิติบัญญัติต้องดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ขาวกระจ่าง เพื่อให้รัฐบาลได้ยอมรับต่อสภานิติบัญญัติว่ารัฐบาลจะสามารถถวายความอารักขาความปลอดภัยให้แก่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แด่องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ แด่องค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ถอดออกจนพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์ด้วยความปลอดภัย ไม่มีสิ่งใดมาระคายเคืองเบี่ยงพระบุคคลบาท ไม่ว่าทุกพระองค์จะประทับ ณ สถานที่ใด เราได้เสนอผู้ติดตามไปแล้ว ก็ใครจะขอให้ท่านประธานสภาได้กรุณาหาเรื่องนี้มาพิจารณา ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้แก่รัฐบาล เพื่อเปิดโอกาสให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอีกครั้งหนึ่ง จึงขอประธานกราบเรียนว่า จะได้บรรจุในคราวนี้หรือไม่ ขอประธานกราบเรียนถามก่อนครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ท่านที่ คุณสวัสดิ์ คำประกอบ ได้ถามมานั้น ผู้ติดตามของคุณสวัสดิ์ได้ส่งมาถึงสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา เมื่อบ่ายวานนี้ แต่ก็ยังไม่ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระ ตามข้อบังคับการประชุม เรื่องใหม่ที่ยังไม่ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระก็ไม่ให้นำเข้าพิจารณาในสภา แต่ท่านที่ คุณสวัสดิ์อ้างว่าตามข้อบังคับข้อ ๓๔ นั้น จริงอยู่ ในวรรคสองบอกว่า "ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าผู้ติดตามหรือไม่ และ

เมื่อประธานสภาวินิจฉัยแล้วให้เลขาธิการรัฐสภาแจ้งให้ผู้เสนอญัตติทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น" อันนี้ผมก็ได้รับเรื่องจากเลขาธิการรัฐสภาเมื่อเช้านี้ แล้วก็แจ้งให้ผู้เสนอญัตติทราบภายใน ๗ วัน ตามข้อบังคับข้อ ๓๘ แต่ที่ขอเรียนให้ทราบไว้ด้วยว่า ผู้ที่รับรองญัตตินี้ได้ชงออกไปบ้างแล้ว เพราะฉะนั้นญัตตินี้ก็ถือว่าผู้รับรองไม่ครบตามข้อบังคับ

นายสวัสดิ์ คำประกอบ : ก็มีประเด็นขึ้นมา ๒ ประการ อยากจะกราบเรียนถามท่านประธานด้วยความเคารพครับ ญัตติของกระผมได้เสนอนั้น มีผู้รับรองถูกต้องครบถ้วน ก็ไม่ทราบว่ามีการชงไปไหน ทำให้ญัตตินั้นมีผู้รับรองไม่ครบหรือไม่ประการใด แต่ถ้าหากว่ามีผู้ชง ก็อยากจะถามท่านประธานว่า กระผมยังไม่ทราบเลยขณะนี้ว่าใครชง และชงเมื่อไร แล้วก็ถ้าหากชง ก็มีผู้ที่จะลงนามในสภานี้รับรองทันทีเป็นจำนวนไม่น้อย เพื่อให้ญัตตินี้ได้มีโอกาสผูกพัน ประการสำคัญที่สุดก็คือว่า ตามข้อบังคับนั้น ประธานจะแจ้งให้ผู้เสนอญัตติทราบภายในกำหนด ๗ วัน คำว่า "ภายในกำหนด ๗ วัน" นั้นเป็นข้อชี้ชัดกันว่าเราต้องบรรจุระเบียบวาระนี้ไม่เกิน ๗ วัน เพราะเป็นเรื่องด่วน แต่ไม่มีข้อต่อไปว่า ถ้าบรรจุจะต้องบรรจุในวาระแรกของการประชุมถัดไป อย่างเช่นญัตติเมื่อวานนี้ วาระแรกที่มีการประชุมหลังจากการเป็นญัตติก็คือวันนี้ ตามข้อบังคับได้กำหนดไว้เช่นนั้น จึงขอกราบเรียนถามท่านประธานว่า กระผมพร้อมที่จะรับแจ้ง และเมื่อวานนี้ก็ได้โทรศัพท์ติดต่อกับท่านรองประธานสภาคนที่ ๑ ถึงปัญหาที่ว่ากระผมพร้อมที่จะรับให้มีการบรรจุในวันนี้ได้ ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับสถาบันสูงสุดของชาติ กระผมคิดว่าสภานี้ควรจะได้ดำเนินการเพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีของสภานี้ตามสมควร เรื่องนี้ได้เกิดแก่องค์ประชุมของชาติ สถาบันอันสูงสุด เราควรจะได้พิจารณาถึงหรือไม่ ขอประธานได้กรุณาทบทวน และชี้แจงให้เป็นที่เข้าใจของสภานี้ และของกระผมอีกครั้งครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เรื่องนี้ก็ตามที่แม่ได้
เรียนให้ทราบแล้วนะครับว่าแม่เพิ่งได้รับเมื่อเช้านี้เอง แล้วแม่ก็ได้เรียนหารือ
กับรองประธานสภาทั้ง ๒ ท่านกับเลขาธิการรัฐสภาแล้ว แล้วก็เมื่อมีหลักฐาน
มาว่าท่านผู้เซ็นรับรองได้ชดถอนไป ยุติคดีนี้ก็เป็นอันว่าตกไป แล้วแม่ก็จะได้
เรียนให้ท่านผู้เสนอญัตติทราบตามข้อบังคับข้อ ๓๔ วรรคสอง คือภายใน ๘ วัน
นั้นละครับ แม่จะเรียนให้ท่านทราบว่า เป็นอย่างไร ต่อไปนั้นแม่จะอ่าน
พระราชกฤษฎีกา

พันโท ประจักษ์ สว่างจิตร์ : กระผม พันโท ประจักษ์ สว่างจิตร์
ได้ติดตามการปฏิบัติงานของรัฐบาลมาตลอด วันนั้นนับว่าเป็นวันที่ แต่กระผมคิดว่า
บรรยากาศวันนั้นมันไม่สู้ดี รู้สึกว่าความตึงเครียดเป็นวันปฏิรูป ๆ แต่กระผมดู
แล้วรู้สึกเจ็บปวดทรวง ทั้งนี้ก็เพราะว่าขณะนี้การดำเนินการของรัฐบาลนั้นเรา
ทวนกระแสความรู้สึกของประชาชน ประชาชนเขาต้องการอย่างหนึ่ง รัฐบาล
ก็ทำอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐบาลได้แถลงเสมอว่าเรา
จะหาทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดของชาติไทย เพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อ
ประชาชนไทย เพื่อศาสนาไทย แต่เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นที่ภาคใต้ นั้น มีผู้ที่จะ
แสดงสปิริตของลูกผู้ชาย หรือสปิริตของนักการเมือง ออกมาหรือไม่

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : เกี่ยวครับ ขอประธาน-
โทษ คุณประจักษ์จะคัดค้านเรื่องอะไรครับ จะประท้วงเรื่องอะไร

พันโท ประจักษ์ สว่างจิตร์ : กระผมต้องการจะแสดงให้เห็นว่า
สภาปฏิรูป ๆ นี้เราเป็นตัวแทนของประชาชนไทย

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : คือถ้าไม่มีการปฏิบัติ
ข้อบังคับก็ยังไม่ประท้วงไม่ไ้คะครับ

พันโท ประจักษ์ สว่างจิตร์ : คือกระผมต้องการแสดงให้เห็นว่า
สภานี้มิใช่เป็นสภาซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุม หรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

LIRT

ทุกคนต้องมีสิทธิมีเสียงที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนไทยทั้งชาติครับ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าเนื่องในโอกาสนี้ ในฐานะที่กระผมเป็นทหารในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นทหารของประชาชน ทหารทุกคนขณะนี้พร้อมเสมอที่จะกระทำใ้ใด ๆ เพื่อความอยู่รอด และเพื่อประชาชนไทย เห็นสิ่งอื่นใดนั้นก็เพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ก็เอาเถอะครับ เข้าใจแล้วครับ

พันโท ประจักษ์ สว่างจิตร์ : เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่ารัฐบาลนี้ควรจะได้มีการปรับปรุงตัวรัฐมนตรี โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้นได้ก่าว .....

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ขอโทษครับ นี่นอกเรื่องแล้วนะครับ เพราะว่าผู้คิดนี้ยังไม่ได้เสนอขึ้นมาครับ

พันโท ประจักษ์ สว่างจิตร์ : อันนี้กระผมขอให้รัฐบาลนำไปปรึกษาว่าสมควรหรือไม่ที่จะมีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี

(นายประหยัด ศ. นาคะนาท ใ้ยืนและยกมือ)

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : พอแล้วครับมีผู้ประท้วงแล้ว ว่าอย่างไรครับ เชิญ

นายประหยัด ศ. นาคะนาท : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอให้ท่านประธานดำเนินการประชุม ไปตามข้อบังคับครับ

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน : ขอบพระคุณครับ ผมจะดำเนินการประชุมต่อไปตามข้อบังคับนะครับ

ต่อไปนี้เป็นระเบียบวาระสุดท้าย คือ พระราชกฤษฎีกาเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๕๒๐ ขอให้ท่านสมาชิกยื่นขึ้นรับทราบพระบรมราชโองการ

(สมาชิกและผู้ที่อยู่ในที่ประชุมใ้ยืนขึ้นรับฟังประกาศพระบรมราชโองการ)

LIART

ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน :

"พระราชกฤษฎีกา

ปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๒๐

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๐
เป็นปีที่ ๓๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริว่า ตามที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๐ ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น สมควรปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้แล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชานินทร์ กรีวิเชียร

นายกรัฐมนตรี"

บัดนี้สมควรจะเป็บบวาระการประชุมแล้ว เหมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๓ นาฬิกา

LIRT

ผู้ทรงรายงานการประชุม

พัชนี คล้ายสุวรรณ
 กัลยา สารานุกศิลป์
 อุษา รุณรัตน์ทิศ
 สุรีย์ ภูจินดา
 สัมฤทธิ์ คงเลิศ
 ทิพพร น้อยเปี่ยม
 กาญจนาดักษณ์ อุแก้ว
 กรรณิการ์ สิงหะณลิน
 ภูษรงค์ เอกบุตร
 สมชาย ทาวอุทม
 มาลี ขำไพลาเลิศ
 เปรมจิต บุญหล่อ

สายสุนีย์ พันธนะ
 พรรณบุษผา วิไลวงษ์
 ประเสริฐ ปันสิน
 เรณู อรัญญิก
 นิภา ภาณุกุล
 มาลี เหมอินรัตน์
 ชลชลักษณ์ ขรรณผล
 สรรพศิริ อรรถวิวงษ์
 กรรณา พิมพ์สุวรรณ
 สมศรี ใจอ่อนน้อม
 อารภรณ์ พงษ์นาค
 อุทุมพร แก้วสถิตย์

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
(กรรมาธิการยังมีใ้ตรวจ)

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งนี้ คณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุมยังมีใ้ตรวจ เนื่องจากได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๖ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๕ และสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินสิ้นสุดลง

จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และขอรับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมของสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๖ ข้อ ๒๖ วรรคสอง

สงวน คำวงษา

(พันเอก สงวน คำวงษา)

เลขาธิการรัฐสภา